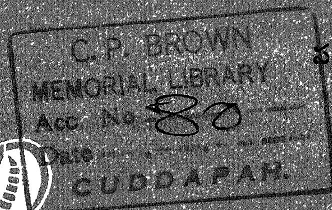
శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

౧౯౫౨, ఫిబ్రవరి—ఖర, మాఘము

సంపుటము ౮ సంచిక ౮

శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు

చెన్నపురి

(పాట భావము)

హరినామోచ్చారణమున నా కెన్నడు కన్నీరు కండ్లవెంట ధారలు ధారలుగా ప్రవహించును? ఆ దిన మెప్పుడు రాగలదు? సంసార వాసనలు నశించు సుదినమెన్నడు వచ్చెనను? పులకాంకితుడనగు దినమెన్నడు సమీపించును?

ఇట్లు మాట్లాడుచుండ ఆహూతులయిన బ్రాహ్మభక్తులు కొందఱు వచ్చి కూర్చొనిరి. వారిలో కొందఱు పండితులు, కొందరు ఉన్నతోద్యోగులు. విజయశ్రీ రజనీనాథరాయ్ వారిలో నొకడు.

'భావము కలిగిన వాయువు స్తంభించును' అని శ్రీ రామకృష్ణుడు పలుకుచు మఱియు అర్జునుడు మత్స్యయంత్రమును నెక్కు వెట్టునపుడు అతని దృష్టి సమస్తమును మత్స్యనేత్రమునందే లయించియుండెను. మరి యే యితర దిశకును అతని దృష్టి మఱల లేదు. అతని కంటికి మత్స్యనేత్రమువినా అన్యమేదియు గోచరింపలేదు. ఇట్టి యవస్థయందు వాయువు స్తంభించి కుంభకము లభించును. భగవద్దర్శన లక్షణ మేమన మనయందలి మహావాయువు అతివేగముగ శిరోభిముఖముగా గమించును. అంతట సమాధి లభించి మనకు భగవద్దర్శన మబ్బును.

(వచ్చియున్న బ్రాహ్మభక్తులను జూచి) పండితమాత్రులై భగవద్భక్తి కుదురనివారి మాటలు అవకతవకలుగా నుండును. సామాధ్యాయి యను పండితు డొకడు 'ఈశ్వరుని యందు రసములేదు. మన భక్తిప్రేమలచే నాతని సరసుని గావింపవలయు'నని వచించెను. ఎంతటిమాట? ఏ ప్రభువును వేదములు రసస్వరూపముగా వాకొనుచున్నవో ఆయన నీరసుడట! దీనినిబట్టియే భగవాను డెట్టివాడన్న విషయ మా వ్యక్తికి తెలియనే తెలియదని ఋజువగుచున్నది. అందువలననే యిట్టి యవకతవకలు. ఒకడు 'నా మామగారింట గోశాల నిండుగ గుఱ్ఱములున్న'వని వచించెను. ఇందువలన అతని మామగారింట గుఱ్ఱపు గిట్ట గూడ లేదని తెలియుచున్నది. గోశాలయందు గుఱ్ఱము లుండునా!

కొందఱు తమ యైశ్వర్యము శక్తి సంపద సంభ్రమములు—వీనివలన సహంకరింతురు. ఇవన్నియు మూన్నాళ్ల ముచ్చటలే. వారితో నేదియు పోవదు. ఈ విషయమున నొక పాట గలదు. 'ఓ మనసా! యోచించి చూడుము. ఎవరికెవరు? ఈ భూమండలమున నివన్నియు భ్రమమాయ త్తములే. ఈ మాయాజాలమున బట్టువడి దక్షిణ కాళిని మఱువకుము. ఎవరికొఱకై చింతించి కష్టింతువో వారు నీవెంట రారు. ఆ ప్రేయసిగూడ నీ శవమును అమంగళమని దూరముగా విడిచిపోవును. ఇవన్నియు మూన్నాళ్ల ముచ్చటలే. యజమానుడని నిన్నందఱును గౌరవింతురు. కాని కాలయజమాని వచ్చినచో ఈ యజమానిని విడనాడుదురు.' ధనగర్వ ముండరాదు. నేను ధనికుడనని యనుకున్నంతనే నీకంటె అధికులగుధనికులున్నారన్న విషయము స్ఫురించును. సంధ్య కాగనే మిణుగురుపురుగు బయటబడి యావత్ప్రపంచమును ప్రకాశింపజేయుచున్నానని తలంచును. కాని నక్షత్రములు ప్రకాశింపగనే దాని యభిమాన ముడుగును. అపుడు నక్షత్రములు మేమే కాంతిమంతములమని జగత్తునకు వెలుతురు నిచ్చుచుంటిమని తలంచును. కొంతసేపటికి చంద్రోదయము కాగా నక్షత్రములు

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧ { ౧౯౫౨ - ఫిబ్రవరి : : ఖర - మాఘము } సంచిక ౧

ఓం నమః శ్రీ భగవతే రామకృష్ణాయ నమో నమః

ప్రార్థన

శ్రీ రామకృష్ణ స్తవము

శ్లో. ఓంకార వాచ్యం స్వవికాశ మాద్యం నిత్యం విశుద్ధం త్రిగుణై ర్విముక్తం।
సాక్షీ స్వరూపం జగతాం జనేశం శ్రీరామకృష్ణం సతతం నమామి॥

శ్లో. రాగాదిశూన్యం కరుణాధివాసం జ్ఞానప్రకాశం భవపాశనాశం।
ఆనందరూపం మృదుమంజుహాసం శ్రీరామకృష్ణం సతతం స్మరామి॥

శ్లో. మగ్నం భవాద్భావభితారయంతం స్వాంకం నయంతం దురితం చరంతం।
భక్తార్తి భారం కృపయాహరంతం శ్రీరామకృష్ణం శరణం ప్రజామి॥

శ్లో. కృచ్ఛ్రం తపోయజ్ఞమహం న జానే మంత్రం న యంత్రం స్తవనంచ కించిత్।
జానే సదాహం శరణం వరేణ్యం హే దీనబంధో తవపాదయుగ్మం॥

శ్లో. షడ్వైరిణోమే ప్రసభం ప్రమత్త మాతంగ వన్మాం నియతం తు దంతి।
హా దేవ దేవేశ జగన్నివాస దాసోస్మి తే మాం పరిపశ్యరక్ష॥

శ్లో. నాహం ప్రయాచే మణిరత్నపూర్ణం హర్మ్యమ్ మనోజ్ఞాం సురబృందసేవ్యం।
మేరోః సమానం రజతం సువర్ణం కాంతాం సురమ్యాం భువి సర్వరాజ్యమ్॥

శ్లో. యద్ యోగిబృందా జనహీనదేశే మగ్నాః సమాధౌ పరిచింతయంతి।
యాచే త్వహంతే భువనైకనాథ బ్రహ్మాదివంద్యం చరణారవిందమ్॥

శ్లో. నన్వేవ జానాసి మహేశ్వరోఽసి దీనాతి దీనశ్చ పదాశ్రితోఽహం।
సంయచ్ఛ తస్మై స్వకృపాగుణేన భక్తిం తదీయా మచలాం విశుద్ధామ్॥

శ్లో. మందప్రమత్తో గుణవిత్తిహీనః కథం నువేద్మి స్తవనం తవాహం।
స్తుత్వా యథా త్వాం కరుణైకసింధో ప్రాప్సామి తన్మాం ప్రవిదేహి శిక్షాం॥

శ్లో. నమామి నిత్యం తవపాదయుగ్మం ధ్యాయామి నిత్యం తవపూర్ణరూపం।
కరోమి నిత్యం కమలాంఘ్రి పూజాం నాథ త్వదన్యచ్ఛరణం నజానే॥

శ్లో. స్థాపకాయచ ధర్మస్య, సర్వధర్మ స్వరూపిణే।
అవతార వరిష్ఠాయ, రామకృష్ణాయ తే నమః॥

శా. శ్రీరమ్యంబగు సృష్టి సర్వమతముల్ శిష్టావళిన్ బ్రహ్మమున్
జేరంగొల్వుఁ దుదిన్ నదీనదములున్ సింధూత్కరంబున్ బలెన్
మీరున్మేమను భేదభావముడుగన్ మేలంచు బోధించు సు
శ్రీరమ్యా! మతసామరస్య నిలయా! శ్రీ రామకృష్ణప్రభూ!

తే. గీ. సురుచిరంబైన భవదీయ సుస్మితమున
విస్తృతోన్మీలిత కటాక్ష వీక్షణమున
శిష్యవర్గంబుఁ దీర్చెడి చిన్మయాత్మ!
రామకృష్ణప్రభూ నీవె రక్షణంబు!

ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ !

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము —'మ.'

సింధూరియాపటి బ్రహ్మసమాజమున శ్రీ రామకృష్ణుడు

(గతసంచిక తరువాయి)

26 నవంబరు 1883.

విజయకృష్ణ గోస్వామి నేడే గయాక్షేత్రము నుండి తిరిగివచ్చెను. ఆతడు అచటనున్నప్పుడు కొన్నిదినములు నిర్జనస్థలములయందును కొన్నాళ్లు సాధుసంగమమునందును గడపెను. ప్రస్తుత మాతడు కాషాయాంబరముల ధరించి యున్నాడు. ఈదుస్తులతో నాతడు చాల అందముగా గనిపించుచున్నాడు. ఆతడెల్లప్పుడును అంతర్ముఖుడై యున్నట్లు ఆతని వైఖరి మనకు స్ఫురింపజేయుచుండును. వినమిత శిరస్కుడై యతడు దీర్ఘాలోచనానిమగ్నుడుంబోలె శ్రీ గురుదేవుని సన్నిధియందు గూర్చొని యుండెను.

శ్రీరామ: —(విజయుని జూచుచు) విజయా! 'నీకేదయిన నిల్లు కుదిరినదా ?'

ఇదిగో వినుము. సాధువు లిరువురు దేశాటనము చేయుచు నొకపట్టణమును జేరిరి. అందొకడా పట్టణము వైఖరికి తెల్లబోయి యందలి యిండ్లు, బజార్లు, కొట్లు—అన్నింటినీ జూడ నారంభించెను. ఆసమయమున అతడు రెండవ సాధువును కలిసికొనెను. అంతట నా ద్వితీయ సాధువు 'ఆశ్చర్యపరవశుడవై యిట్లు చూచుచున్నావేమి? నీ మూట ముల్లెలేవి?' యని యడిగెను. ప్రథము డిట్లు సమాధానించెను: 'నే నీ పట్టణమును జేరగనే బస కుదుర్చుకొని ఆ మూట నందుంచి తలుపు తాళమువైచి నిశ్చింతమనస్కుడనై బయటికి వచ్చితిని. ఈ పట్టణమునందలి వింతలను జూచుచు బోవుచున్నాను.' ''అందువలననే నేనుగూడ బస కుదిరినదా' యని యడుగుచుంటిని'' అని రెండవవాడు పలికెను. ('మ.' మున్నగువారితో) విజయుని (fountain) జెలయి న్నాళ్లును మూతపడియుండెను. అది యిపుడు తెరువబడినది.

(విజయునితో) చూచితివా! శివనాథుడెన్నియో కష్టములనుభవించుచున్నాడు. పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాయుటయు నింకను నెన్నియోపను లతనికున్నవి. విషయకర్మముల వలన మిగులునది యశాంతియే. అదియునుగాక ఎన్నియో తీవ్రసమస్యాపరిష్కరణాది దీర్ఘాలోచనలుగూడ నతనికి గలవు.

శ్రీమద్భాగవతమునందు అవధూతకుగల (24) ఇరువది నలుగురు గురువులలో గ్రద్దయు నొక గురువుగా బేర్కొనబడియున్నది. ఒక

చోట కొందఱు చేపలు పట్టుచుండిరి. ఆ సమయమున నెక్కడనుండియో యొక గ్రద్ద వచ్చి హఠాత్తుగా నచ్చట వ్రాలి యొక చేపను తన్నుకొనిపోయెను. కాని దాని ముక్కున చేపను జూడగనే వందలకొలది కాకులు దానిని వెంబడింప నారంభించెను. తోడనే 'కా కా' యని పెద్దగా గోల జరిగెను. చేపతోడి గ్రద్ద పోయిన చోటికెల్ల నీ కాకులు పోవుచుండెను. దక్షిణాభిముఖముగా గ్రద్ద వెళ్లెను. కాకులు ఆ వైపునకే వచ్చెను. మఱల నుత్తరదిశకు పోవగా నచ్చట గూడ నదియే జరిగెను. సరి యని గ్రద్ద తూర్పు పడమరలు తిరుగాడ జొచ్చినది. కాని కాకులు దానిని వదలినవికావు. ఎచటికిఁబోయినను ఈ యవస్థ తటస్థించుటచే చికాకుచెందియటు నిటు తిరుగుచుండగా ముక్కునుండి చేప జారిపోయెను. అంతటితో కాకులన్నియు గ్రద్దను వదలి చేపను జేరెను. అంతట ఆ గ్రద్ద నిశ్చింతగా నొక చెట్టు కొమ్మపై గూర్చొని యిట్లు తలపోయ నారంభించెను: 'నా కష్టములన్నింటికిని ఈ చేపయేగదా కారణము. అది పోయినది, దానితోడనే నా కష్టములును నశించినవి. నే నిపుడు నిర్విచారినై యున్నాను.'

అవధూత గ్రద్దవలన నీ గుణపాఠమును గ్రహించెను. 'ఎంతవఱకు మత్స్యము (వాసనలు) లుండునో అంతవఱకు కర్మములు దప్పవు. ఆ కర్మములవలన విచారము, ఆతురత, అశాంతి మున్నగునవన్నియు పుట్టును. వాసనాత్యాగము లభించినంతటనే కర్మ నశించి శాంతి సమకూరును.

కాని నిష్కామకర్మ మిక్కిలి మంచిది. దానియందశాంతియే లేదు. కాని నిష్కామ కర్మాచరణము మిక్కిలి కష్టము. మనము నిష్కామకర్మ మాచరించుచున్నామని తలంప వచ్చును. కాని ఎందుండియో కామన అందు అజ్ఞాతముగా ప్రవేశించును. కర్తకు అది స్ఫురింపనే స్ఫురింపదు. మానవుడు పూర్వము తీవ్ర సాధనల చేసియున్నచో నిష్కామకర్మను ఆచరింపగలడు. భగవద్దర్శనానంతరము నిష్కామకర్మ మనాయాసముగ ప్రవర్తిల్లును. సాక్షాత్కారానంతరము సాధారణముగా కర్మత్యాగమే కలుగును. ఎవరో ఒకరిద్దరు నారద మహర్షివలె లోకశిక్షార్థము కర్మాచరణము గావించుచుందురు.

అవధూత కింకొక గురువు గలదు. అది తేనెటీగ. తేనెటీగ ఎంతో కష్టపడి ఎన్నాళ్లకో మధువును సంపాదించును. కాని ఆ మధువును అది అనుభవింపదు. ఎవఁడో వచ్చి ఆ తేనెపట్టును విడదీసి యా తేనెను తీసికొనిపోవును. 'సంచయనము చేయరా'దన్న గుణపాఠమును అవధూత తెనెటీగవలన గ్రహించెను. సాధువులు సంపూర్ణముగ భగవంతునియెడ నిబ్బరము కలిగియుండవలయును. వారు సంచయనము చేయరాదు.

ఈ విషయము సంసారులకు గాదు. సంసారులు వారి కుటుంబమును రక్షించుకొనవలయునుగదా! అందువలన వారు సంచయనము చేయవలయును. పక్షులు, సాధువులు, సంచయనము చేయరు. కాని పక్షులు పిల్లలకొఱకై ఆహారమును నోటగఱచికొనివచ్చును. విజయా! నేనొక విషయము జెప్పెద వినుము. ఎవఁడేని సాధువు మూట ముల్లె కట్టుకొని యందనేకములగు ముల్లు వేసికొనియున్నచో వానిని నమ్మవలదు. నే నొకమా రిట్టి సాధువు నొకనిని జూచితిని. ఇరువురు ముగ్గురు కూర్చొని

యున్నారు. ఒకడు పప్పులోని రాళ్ల నేరుచున్నాడు. మరియొకడు బట్ట కుట్టుచున్నాడు. మరియొకడు ధనికులు పెట్టిన విందునుగూర్చి మాట్లాడుచున్నాడు. "అరె ఓ బాబు నెలాక్ రూపేయా కరచ్ కియా, సాధు లోగో బహుత్ కిలాయా—పూరీ, జిలేబీ, పేడా, బర్ఫీ, మాల్పువా, బహుత్ చీజ్ తయార్ కియా" (అందరును నవ్విరి.)

విజయకృష్ణుడు:—చిత్తము. దారియం దిట్టి సాధువులనుగూడ జూచితిని. గయలో అందరు వీరిని 'లోటావాలా' సాధువులందురు. (అందరు నవ్విరి.)

శ్రీరామ:—(విజయునితో) భగవానుని యందు భక్తి కుదిరిన కర్మత్యాగము తనంతట తానే లభించును. భగవంతు డెవరిచే పని చేయించుచున్నాడో వారు కర్మల నాచరింతురు గాక! నీకిపుడు సమయ మాసన్నమయినది. అన్నింటినీ వదలివైచి 'ఓ మనసా! భగవానుని నీవు చూడుము, నేను జూచెదను. ఇతరులెవ్వరును మన దృష్టిని చెదర్చకుందురుగాక' అని చెప్పి శ్రీ రామకృష్ణ భగవానుడు అనన్య కంఠమాధుర్యముతో మధువును వర్షించు నొకానొక గేయమును బాడెను.

(పాట భావము)

జాగరూకతతో హృదయమున ఆదరిణి శ్యామామాతను గొలువుము. ఓ మనసా! నీవు చూడుము, నేను జూచెద. ఇంకెవరిని జూడ నీయకు. కామాదుల నేమఱించి ఒంటరిగా తల్లిని జూచుటకు నీవు రమ్ము. అపుడపుడు 'అమ్మా, అమ్మా' యని పిలుచుటకై రసనేంద్రియమును మాత్రము విడువవలదు. కురుచిని కుమంత్రములను దరిజేరనీయకుము. జ్ఞానమును నేత్రములకు ద్వారపాలకుని గావింపుము. అత్యంతము జాగరూకతతో నుండమనుము.

శ్రీరామ:—(విజయునితో) ఇక నీవు భగవానుని శరణుజొచ్చి లజ్జాభయముల త్యజింపుము. నేను హరినామసంకీర్తనము చేయుచు నృత్యము చేసినచో నితరులేమనుకొందురో యన్న భావమును వదలిపెట్టుము. లజ్జాఘృణ భయము లుండరాదు. లజ్జయు, ఘృణమును, భయమును, రహస్యగోపనాభిలాషయు పాశములే. ఇవన్నియు నశించిననే జీవునకు ముక్తి. జీవుడు పాశబద్ధుడు. శివుడు పాశముక్తుడు. భగవత్ప్రేమ అత్యంత కష్టసాధ్యము. మొట్టమొదట పతివ్రతకు తన భర్తయం దెంతటి నిష్ఠయో అంతటి నిష్ఠ భగవానునియందు మనకు కుదిరిన యపుడే భక్తి లభించును. శుద్ధ భక్తి కలుగుట చాల కష్టము. భక్తియందు మనఃప్రాణములు భగవల్లగ్నములగును.

తదనంతరము భావము. భావము కలిగినంతనే మానవుడు అచ్చెరువందును. వాయువు స్తంభించును. కుంభకము తనంతట తానే సిద్ధించును. తుపాకి ప్రేల్చువాడు ఆ సమయమున తదేకాగ్రచిత్తుడై, వాచారహితుడై స్తంభితవాయువై యున్నట్టి స్థితియే యిదియును.

ప్రేమ లాభము ఇంకను చాల యంతరమున నున్నది. చైతన్యప్రభువునకు ప్రేమ కలిగెను. భగవత్ప్రేమ కలిగిన బహిర్విషయము లన్నియు మఱచిపోవును. మానవున కత్యంత ప్రియమైన శరీరను సయితము జ్ఞప్తియం దుండదు.

ఇట్లు పలుకుచు శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవు డొక కీర్తన బాడ నారంభించెను.

(పాట భావము)

హరినామోచ్చారణమున నాకెన్నడు కన్నీరు కండ్లవెంట ధారలు ధారలుగా ప్రవహించును? ఆ దిన మెప్పుడు రాగలదు? సంసార వాసనలు నశించు సుదినమెన్నడు వచ్చునో? పులకాంకితుడనగు దినమెన్నడు సమీపించును?

ఇట్లు మాట్లాడుచుండ ఆహూతులయిన బ్రాహ్మభక్తులు కొందఱు వచ్చి కూర్చొనిరి. వారిలో కొందఱు పండితులు, కొందరు ఉన్నతోద్యోగులు. విజయశ్రీ రజనీనాథరాయ్ వారిలో నొకడు.

'భావము కలిగిన వాయువు స్తంభించును' అని శ్రీ రామకృష్ణుడు పలుకుచు మఱియు అర్జునుడు మత్స్యయంత్రమును నెక్కు వెట్టునపుడు అతని దృష్టి సమస్తమును మత్స్యనేత్రమునందే లయించియుండెను. మరి యే యితర దిశకును అతని దృష్టి మఱల లేదు. అతని కంటికి మత్స్యనేత్రమువినా అన్యమేదియు గోచరింపలేదు. ఇట్టి యవస్థయందు వాయువు స్తంభించి కుంభకము లభించును. భగవద్దర్శన లక్షణ మేమన మనయందలి మహావాయువు అతివేగముగ శిరోభిముఖముగా గమించును. అంతట సమాధి లభించి మనకు భగవద్దర్శన మబ్బును.

(వచ్చియున్న బ్రాహ్మభక్తులను జూచి) పండితమాత్రులై భగవద్భక్తి కుదురనివారి మాటలు అవకతవకలుగా నుండును. సామాధ్యాయి యను పండితు డొకడు 'ఈశ్వరుని యందు రసములేదు. మన భక్తిప్రేమలచే నాతని సరసుని గావింపవలయు'నని వచించెను. ఎంతటిమాట? ఏ ప్రభువును వేదములు రసస్వరూపముగా వాకొనుచున్నవో ఆయన నీరసుడట! దీనినిబట్టియే భగవాను డెట్టివాడన్న విషయ మావ్యక్తికి తెలియనే తెలియదని ఋజువగుచున్నది. అందువలననే యిట్టి యవకతవకలు. ఒకడు 'నా మామగారింట గోశాల నిండుగ గుఱ్ఱములున్న'వని వచించెను. ఇందువలన అతని మామగారింట గుఱ్ఱపు గిట్ట గూడ లేదని తెలియుచున్నది. గోశాలయందు గుఱ్ఱము లుండునా!

కొందఱు తమ యైశ్వర్యము శక్తి సంపద సంభ్రమములు—వీనివలన సహంకరింతురు. ఇవన్నియు మూన్నాళ్ల ముచ్చటలే. వారితో నేదియు పోవదు. ఈ విషయమున నొక పాట గలదు. 'ఓ మనసా! యోచించి చూడుము. ఎవరికెవరు? ఈ భూమండలమున నివన్నియు భ్రమమాయ త్రములే. ఈ మాయాజాలమున బట్టువడి దక్షిణ కాళిని మఱువకుము. ఎవరికొఱకై చింతించి కష్టింతువో వారు నీవెంట రారు. ఆ ప్రేయసిగూడ నీ శవమును అమంగళమని దూరముగా విడిచిపోవును. ఇవన్నియు మూన్నాళ్ల ముచ్చటలే. యజమానుడని నిన్నందఱును గౌరవింతురు. కాని కాలయజమాని వచ్చినచో ఈ యజమానిని విడనాడుదురు.' ధనగర్వ ముండరాదు. నేను ధనికుడనని యనుకున్నంతనే నీకంటె అధికులగు ధనికులున్నారన్న విషయము స్ఫురించును. సంధ్య కాగనే మిణుగురుపురుగు బయటబడి యావత్ప్రపంచమును ప్రకాశింపజేయుచున్నానని తలంచును. కాని నక్షత్రములు ప్రకాశింపగనే దాని యభిమాన ముడుగును. అపుడు నక్షత్రములు మేమే కాంతిమంతములమని జగత్తునకు వెలుతురు నిచ్చుచుంటిమని తలంచును. కొంతసేపటికి చంద్రోదయము కాగా నక్షత్రములు

సిగ్గుజెంది ప్రభాహీనములగును. చంద్రుడంతట నా వెలుగువలననే యావత్ప్రపంచము భాసించుచున్నది. నేనే వెలుగునిచ్చుచున్నాననుకొనును. చూచుచుండగనే యరుణోదయమగును. సూర్యు డుదయించును. చంద్రుడు కాంతిహీనుడగును. కొంతసేపటికి కనుపింపనే కనుపింపడు.

ధనవంతు లీ విషయమును గమనించినచో ధనగర్వము కలుగదు.

మణిలాలు ఉత్సవార్థమై యెన్నియో యాహారపదార్థముల సేకరించియుండెను. ఎంతో గౌరవపూర్వకముగ శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవునకును అచటికి వచ్చియున్న భక్తులకును సమారాధన గావించెను. భక్తులు ఇండ్లకు మరలునపుడు రాత్రి చాలకాలమయినది. కాని ఎవరికిగూడ నది శ్రమగా దోపలేదు.

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
21-7-'15.

శ్రీమాన్ . . .

పదునాల్గవ తారీఖునాటి నీ యుత్తరమును జూచి విషయమును గ్రహింపగలిగితిని. నీ యారోగ్యము చక్కగా నున్నదని విని మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. శరీరారోగ్యము బాగుగా నున్ననే భక్తిసాధనలు, స్మరణమననములు సులభసాధ్యములగును. కావుననే 'శరీరమాద్యం ఖలు ధర్మసాధనమ్' అన్న పలుకు అనుభవార్థమగుచున్నయది. ఈ కాలమున భగవానుడు నీవలన నత్యుత్తమములగు స్మరణమననముల గావింపించుచున్నాడని విని యపరిమితానందము నందుచున్నాడను. ఆయన చింతనమువినా యన్యమెద్దిి కలదు? తక్కిన వన్నియు నిహమునందు నిలిచిపోవునవియే. భగవానుని స్వకీయునిగా గావించుకొనగలిగినచో ఇహపరలోకములు రెండింటికిని పనికి వచ్చును. ఏలనన ఆయనతో మనకు నిత్య సంబంధము కలుగవలయును. ఈ ప్రాపంచిక దశవింశతి వర్షములకొఱకు మాత్రమే కాదు.

నీవు భగవచ్ఛరణాగతుని లక్షణములను శీలమును దెలియగోరుచున్నావు; అత్యంత శ్రేయోదాయకము. కాని లక్షణముల దెలిసికొనుటకంటె శరణాగతుడగుటయే ముఖ్యము. అట్లయినచో ఆ లక్షణములు తమంతట తామే ప్రకటితములగును. అయినను లక్షణముల నరయుట కభిలషించుట దుష్కార్యముగాదు. ఈ లక్షణములు సాధారణముగా నిరుదెఱంగులు. ఒకటి స్వసంవేద్యము. రెండవది పరసంవేద్యము. తనంతట తానే యెఱుగుట

స్వసంవేద్యము. ఇదియే సర్వోత్తమమయినది. ఇతరులు చూచి 'ఔను ఈతనికి జ్ఞానము కలిగినది' యని తెలిసికొనుట పరసంవేద్యము. కాని పరసంవేద్యమునందు పొరపాటు కలుగవచ్చును. ఎట్లన బాహ్యాలక్షణములు ప్రకటితములు కాకుండుటయే యీ పొరపాటునకు కారణము గానోపును. జ్ఞానేతర కారణము వలన సయితము పరసంవేద్యము కలుగవచ్చును. అందువలన నిది పొరపాటున కవకాశము కలిగించునదియే. కాని నీ యనుభవసిద్ధముగు దాని యందు పొరపాటు కలుగజాలదు. కావున నదియే సరియైనది. కడుపు నిండినదో లేదో యన్న విషయము నితరులకంటె చక్కగా మనమే తెలిసికొనుటవంటిదియే యిదియును. మరియొక యుదాహరణము:—మన ముఖవైఖరినిబట్టి మన కోపము నితరులు గుర్తెఱుంగగలరు. ఇది పరసంవేద్యము. కాని దీనియందు పొరపాటు కలుగవచ్చును. ఎట్లన, కోపము లేకపోయినను కోపమును మన మభినయింపవచ్చునుగదా! అది అసంభవము కాదు. కారణాంతరములవలన సయితము ఈ లక్షణములన్నియును ప్రకటింపబడవచ్చును. ఇతరులు చూచు నిమిత్తము ఇట్టి రాగద్వేషాది భావములను ప్రకటింపవచ్చును. కాని యథార్థముగా కోపమున్నదియు లేనిదియు ఆ వ్యక్తికి తప్పక తెలియును. ఇదియే వాని స్వసంవేద్యము.

అయినను అట్టివాడీ లక్షణముల నన్నింటిని ప్రకటింపకుండగూడ నుండగలడు. కావుననే స్వసంవేద్యమే సత్యమయినది. ఎట్లయినను నీవు వ్రాసిన లక్షణములన్నియు చక్కగ నున్నవి. భగవచ్ఛరణాగతుడవయినచో నీ వెవరియందును ఆధారపడియుండ నవసరము లేదు. నీయందుండియే నిర్భయస్వభావము ప్రభవింపగలదు. ఏలయన 'ఆయన కృపను బడయుదువు, ఆయన ఎల్లపుడు నిన్ను రక్షించుచున్న విషయము నీకు స్పష్టము కాగలదు. అసచ్చింతలన్నియు నీ హృదయమునుండి తమంతట తామే తొలగిపోవును. సదా సద్భావమే స్ఫురించుచుండును. నీ యంతరంగము శాంతిమయమగును. ఇవన్నియు స్వసంవేద్యములు. ఇతరులు నిన్నుజూచి యితడు శాంతస్వభావుడు, నిశ్చింతగలవాడు, సర్వభూతదయ కలవాడు, నిత్యసంతోషి యని యిట్టి గుణముల నారోపించుట పరసంవేద్యములు. ఇతర లక్షణములుగూడ కలవు. నీవు తెలిపిన లక్షణముల జదివి సంతసించుచున్నాను. అన్నియు సత్యములే వ్రాసియున్నావు. భగవానుడు నీకు సుబుద్ధి నొసగి రక్షించుగాత. భగవానుని ప్రేమించి జీవితమును ధన్యము గావించుకొనుము. ఇక వ్రాయుట కేమి కలదు?

నీ శ్రేయోభిలాషి,
శ్రీ తురీయానంద

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ!

శ్రీ రామకృష్ణభగవానుడు

మహాపురుషుల జీవితాంశముల గూర్చి ఆలోచింపదలంచుట అత్యంత కష్టమగు కార్యము. వారినిగూర్చి యోజించిన కొలందిని వారియందలి మహత్త్వము, మనయందలి నిమ్నత,—ఈ రెండింటికినిగల తారతమ్యము చక్కగా గోచరించుచుండును. ఈ విషయ స్మరణమున పుష్పదంతుని ఈ క్రింది * శ్లోకము తలపునకు రాకమానదు. మనమో కామక్రోధ లోభ మోహాది క్లేశములకు వశీభూతులము. కావున మన చిత్తము ఎల్లప్పుడును నిమ్నమును సంకుచితమును నై యొప్పుచుండును. ఇట్టి సందర్భమున వారల మనమెంతవఱకు దెలియగలము? ఈ తారతమ్యము వలన మనము పరిశుద్ధాంతఃకరణముతో మహాత్ముల జీవితాంశముల దలచిన కొలదియు వారి గుణావళిని ఆలోచించినకొలదియు ఆ యాలోచన అనర్ఘళ ధారాప్రవాహామువలె అంతులేనిదై పరువులెత్తుచుండును. ఆ మహత్త్వ గాంభీర్యమును మన మనస్సు ఇదమిత్థముగా దెలియజాలదు.

ఇందులకు గల ముఖ్యహేతు వెయ్యది? యోగవాశిష్ఠమునం దొకానొకచో 'ఎవని మనస్సు సంపూర్ణముగా కేవలమననముతోడనే జీవించునో వాడే జీవించియున్నవాడు—సజ్జీవతి మనోయస్య మననేనహి జీవతి' యని ప్రవచింపబడియున్నది. ఇట్లే అమెరికాదేశమునందలి ప్రసిద్ధ పురుషుడు ఎమర్సన్ ఇట్లు పలికియున్నాడు: "ఉన్నతభూమికయందు వసించువానినే మహానుభావుడందురు. సాధారణ మనుజులు ఆ స్థితిని బడయుట అత్యంతము కష్టసాధ్యము. స్వతస్సిద్ధముగా నిట్టి స్థితిని ఎవడు పడసియుండునో నతడే గొప్పవాడు. I count him a great man who inhabits a higher sphere of thought into which other men rise with labour and difficulty. He is great who is what he is from nature." సాధారణముగ జనసామాన్యము లౌకికవిషయములందే చింతానిమగ్నులై తమ కాలమంతయు గడపి ముగింతురు. రోగ శోక మరణము లెల్లప్పుడు వారిని వెన్నంటి తిరుగాడుచుండును. ఎన్ని సంపదలు, ఎన్ని ఐశ్వర్యములు మనము చేకూర్చుకొన్నను 'ఇంకను కావలయు' నన్న భావము దప్ప 'ఇక చాలు' నన్న సంతృప్తి కలుగనేరదు. ఈ జీవితమునకంటె మహత్తరమయినదేదియయినను గలదాయన్న విషయము మనకు స్ఫురియింపనే స్ఫురియింపదు. ఏదో కారణమువలన మానసిక విఘాతము సంభవించినపుడే "మనకు సంతృప్తి యావంతయినను లేదు. విధిలేక యెట్లో ఉన్నదానితో సరిపెట్టుకొన బ్రాకులాడుచున్నా" మని తెలియగలదు. ఆ సమయమునందే ఈ

శ్లో. అతీతః పంథానం తవ చ మహిమా వాఙ్మనసయో - రతద్ వ్యావృత్త్యా యం చకిత మభిధత్తే శ్రుతిరపి।
స కస్య స్తోతవ్యః కతివిధగుణః కస్యవిషయః - పదే త్వర్వాచీనే పతతిన మనః కస్య న వచః॥

ప్రపంచమంతయు ఆడంబరములకెల్ల నాడంబర మనియు సారమెల్ల భగవద్భక్తియే యనియు దోపగలదు. అపుడు కొంతకు గొంత వైరాగ్యము ప్రభవించుటయు సత్యాన్వేషణమునకు బూనుటయు జరుగును. కాని భగవత్సాక్షాత్కారము బడయు తలంపున మానవు డెన్నియోసార్లు క్రిందుమీదులగుచుండును. మహాపురుషుల కిట్టి క్రిందుమీదులు కలుగబోవు. శ్రీ రామకృష్ణోపదేశానుసారము వారెల్లరును నీటిమీది పెద్దప్రానులవంటివారు. వీరందఱు యుగావతారపురుషులై జనసామాన్యము నుద్ధరింప జన్మించినవారు. పతనమయిన యుగధర్మమును పునరుద్ధరించుటకై యవతరించిన యుగావతారపురుషుడు శ్రీ రామకృష్ణ భగవానుడు. కలిమాయావృతమును హతమును నగు మానవలోకమును స్వీయసుఖము నొసగి రక్షించుటకై ప్రేరేపింపబడిన యపూర్వసృష్టి శ్రీ రామకృష్ణ భగవానుడు. భారతదేశీయులు చ్యుతమయిన తమ ధర్మమును మార్గమును గానక పదే పదే మార్గాభిముఖులై ఎదురు చూచుచున్న భారతీయోద్ధరణార్థము భగవాను డెన్నిసార్లవతరింపలేదు? ధర్మజీవనమునే యనుసరించుచుంటిమని భ్రమించి మార్గచ్యుతులైన భారతీయులకు ఋజుమార్గమునుజూపిన మహానుభావుడు సిద్ధార్థుడు. అట్టి స్థితియే గతశతాబ్దమున గలుగగా భారతదేశీయ తపోఫలస్వరూపుడును ఏకీకృత జ్ఞానభక్తి సమూర్జితుడునునై రామకృష్ణభగవాను డవతరించెను. ఫరాసీ రచయిత రోమా రోలా (Romain Rolland) శ్రీ రామకృష్ణ జీవితమునందిట్లు వ్రాసియున్నాడు: "ఏ మానవుని యభివ్యక్తిని గూర్చి నేనిందు పొందుపఱచియుంటినో ఆ మహానుభావుడు ముప్పదిమూడుకోట్ల జనుల ద్విసహస్రాబ్దాధ్యాత్మికజీవన సంపూర్ణపరిణామ కేంద్రము." ఇందుమూలమున శ్రీవా రెట్టి మహాత్ములో వారి మనోవిహారణస్థాయి యెట్టిదో తెలియగలదు.

వారి జీవితము, ఉపదేశములు—వీనిని పరిశీలించినచో ఒండు రెండు విషయములు మనల నాకర్షించుచుండును. ప్రప్రథమమున నిజముగా భగవానుడు దప్ప నితరమేదియు వారి మనస్సు నాకర్షింపలేదు. భగవదన్యవిషయము వారెఱుగరనియే నుడువవచ్చును. వారెల్లవిధముల 'భగవల్లాభమే మానవలక్ష్య'మని ఎన్నియో సార్లు పలికియున్నారు. అదియే వారు మొదటి నుండి చివరివఱకు నొసగిన దివ్యోపదేశము. 'భగవానుడే వస్తువు. తదన్యమంతయు నవస్తువు. బ్రహ్మసత్యం జగన్మిథ్యా' కావున భగవానుడు దప్ప నితరమేది యనియు మనల నాకర్షించిన యెడల మనము దానినుండి మనల విముక్తుల జేసికొనవలయును. అనగా కామకాంచన త్యాగము. ఇది వారి యుపదేశములందు ముఖ్యమయినది. సాధారణముగ జీవితమున మానవున కశాంతిని గలిగించున వివి రెండేకదా!

భగవానుడే వస్తువు; తదన్యమంతయు నవస్తువే యని సాధారణముగా మహాపురుషులు సెలవిచ్చినను సామాన్య మానవజీవితమున నివి రెండును—అనగా వస్త్వవస్తువులు—విపరీతములై కనుపట్టుచుండును. సాధారణముగా ధర్మాచరణము కర్తవ్యమని వినియు మన స్వార్జితమగు నే చిల్లిగవ్వయో దానముచేసి గోరంతలు కొండంతలుగా తలంతుము. దేవాలయమునకేగి భగవత్ప్రార్థన గావించునపుడు సైతము ధనకనకవస్తువాహనాదులనే యభ్యర్థింతుము. ఇందు వస్తువు అవస్తువుగను అవస్తువు వస్తువుగను మారుచుండుటను గమనించినచో

మన లౌకికపరాయణత, యెంతటి లౌల్యమున కాలవాలమై యున్నదో గుర్తింపదగును. మన జీవనమంతయు ఎంతటి పాండిత్యమును సముపార్జించినను ఎన్నియుపనిషన్మంత్రములబఠించినను శుష్కమై యాకసమున కెగురజాలియు నేలమీఁది క్రుళ్లునే జూచునట్టి గృధ్రమువలె అధోముఖమై యుండును. ఇదియే మన బ్రదుకు, మన మనోవిహారస్థలము. శ్రీ రామకృష్ణులవారి మనస్సును గ్రహింపజూచిన మనకును వారికిని గల యంతరము గోచరింపగలదు. మనము దేనిని చాల మంచిదనియు, శ్రేయస్కరమనియు, ఆనందదాయకమనియు తలంతుమో దానిని శ్రీవారు లక్షింపనైన లక్షింపరు. అయినను మనకంటె వారికి ఆనందము స్వల్పమా యన్నచో ఆ యానందమునకును మన యానందమునకును పొందికయే లేదు. శోకక్లేశాదులు శ్రీవారిని దరియనే దరియవు. కంఠమున వ్రణముజూపి నెలలకొలది బాధపడుచు ఆహారము సైతము గ్రహింపజాలక మాటలాడగూడ వీలులేని రుగ్ణులైయున్నప్పుడు భక్తులు వచ్చిరన్నచో వారితో విచ్చలవిడిగా గంటలకొలది భగవద్విషయమును చర్చించుచు వారి నానందసాగరమున దేల్చుచుండెడివారు. విషయసుఖములతో ఆ సుఖమునకు పోలికయే లేదు. విషయసుఖముల ననుభవించు మనము ముండ్లపొదలను దినెడి యొంటెవలె నిదియే బాగున్నదని తలంతుము.

శ్రీవారిని మన యాదర్శపురుషునిగా గ్రహించినచో ఆ జీవన మెంత కష్టసాధ్యమయినదో తెలియగలదు. పదేపదే వారు శిష్యులకెన్నియో సార్లు ఇట్లు వచించియుండిరి. 'నేను జేసిన సాధనయందు పదునాఱవవంతు చేయగలిగినను అది యెంతయో గొప్పకార్యము.' ఈ విషయమునందొక యుదాహరణము—అనేకసంవత్సరముల నాటి మాట! అప్పుడు వివేకానందుడు నరేంద్రుడుగానే యుండెడివాడు. బడిలో చదువుచు నానాడు గురుదేవునియొద్దకు వచ్చుచు బోవుచుండువాడు. చక్కగా పాపటదీసి తలదువ్వి గురుదేవునియెదుట నొకరోజు కూర్చొనియుండగా శ్రీవారు తనవ్రేలితో ఆ పాపటను జూపిరి. కాని నరేంద్రు డంతమాత్రమున మఱచువాడా? ఆయన తక్షణమే గురుదేవుడు వచించిన యర్థ మిది యని గ్రహించెను. వెంటనే గురుదేవుని కాలిచెప్పులను చేతియందలి హుక్కాగొట్టమును జూప నారంభించెను. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు నవ్వుచు నిట్లు పలికెను: 'నేను భగవల్లాభముకొఱ కెంతయో తపస్సుచేసితిని. నీవు దానియందొక వీసము చేసినను నిన్ను పరుపుమీఁద పరుపువైచి హంసతూలికాతల్పమున బరుండబెట్టుదును.' కాలము గమించెను. నరేంద్రుడుగూడ వివేకానందుడయ్యెను. భారతదేశమున వివిధప్రాంతముల కఠోర తపం బొనర్చి దేశసేవాపరాయణుఁడై పాశ్చాత్యదేశములకేగి వచ్చెను. వారి యత్యుద్భుతోపన్యాసముల విని పాశ్చాత్యులు వారి శరీరారోగ్యము చక్కగానుండుటకై మంచి 'స్ప్రింగులు' గల మంచమును పరుపులు ఇంకను వలయు నేర్పాట్లు గావించిరి. (ఇప్పుడుగూడ వీనిని బేలూరుమఠమున వివేకానందులు నివసించిన గదియందు గనుగొనవచ్చును.) ఆ మంచమున బరుండునపుడు శ్రీరామకృష్ణుల పూర్వలాలనమును స్మరించి కన్నీరుబెట్టుకొని భక్తులకావిషయమును దెలియచేసెడివారు శ్రీ వివేకానందులు. అప్పుడు వారికి శ్రీరామకృష్ణుల మహత్త్వము ఇంకను జ్వాజ్వల్యమానమై కనుపట్టెడిది. కావుననే కొన్నిసమయములందు ''నేను వచించుదానియం దేమాత్రము మంచి

యున్నను అదియంతయు శ్రీ రామకృష్ణుల వారిదే. వానిలో గొప్పదన మేదేని యున్నచో నదియంతయు వారిదే. దయయుంచి నా యంతస్థును జూచి వారిని మీాఁదు గణింపవలదు. వారి శిష్యులమయిన మేమందఱమును కోటి జన్మములు వారిని బోల బ్రయత్నించినను వారి యునికియందు లవలేశముగా నేనియు పరివర్తింప జాలము'' అని పలికెను. శ్రీ వివేకానందులే అట్లు పలికినచో మనమెంతని వర్ణింపగలము? ఆ ఉన్నతస్థితియందుండి శ్రీవారు తమ స్పర్శ వలనను దృష్టివలనను, భాషణమువలనను ఎందఱో మానవుల జీవితముల పరివర్తనము గావించి వారిని ఉన్నతస్థితికి గొనివచ్చిరన్న అందాశ్చర్యమున కావంతయు నెడముండదు. నేటికిగూడ అమృతతుల్యములగు శ్రీవారి వాక్కులు వేలకొలదిమైళ్ల దూరముననున్న దుఃఖితులును కష్టజీవులు నగు మానవులకు మనశ్శాంతిని ప్రసాదించుచున్నవి. ఇట్టి మహా మహుని అవతారపురుషుని జీవనపంథ, లక్ష్యము—ప్రపంచమునందలి మానవలోకము సమస్తమునకు అనుసరణీయములుగదా!

మొసలి నీటిపై ఈదులాడగోరును. కాని యది పైకి రాగానే వేటకాండ్రు దానిని చంపుటకై గుఱిపెట్టెదరు. కావున అది విధిలేక నీటియడుగుననే యుండి పైకి రాజాలకుండును. ఐనను సురక్షితముగా పైకి వచ్చుటకు అవకాశము చిక్కినప్పుడెల్ల బుస్సలుకొట్టుచు పైకి లేచి ఆనందముతో సాగరమున ఈదులాడును. ఓ నరుఁడా! సంసారమోహమున జిక్కిన నీవును ఆనందసాగరమున ఈదులాడ వాంఛించుచున్నావు, వేదనపడు చున్నావు. కాని సంసార తాపత్రయము నీకు అవకాశ మొసగుటలేదు. ఐనను నిరుత్సాహపడకుము. తీఱిక లభించినపుడెల్ల ఆత్రముతో భగవానుని వేడుకొనుము. మనఃపూర్వకముగా ప్రార్థింపుము. నీ దుఃఖము లన్నిటిని వానితో జెప్పుకొనుము. సకాలమున నిన్ను ఆతడు విముక్తుని జేసి సచ్చిదానంద సాగరమున ఓలలాడజేయును.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస.

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ !

శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి హాస్య చమత్కారములు

శ్రీ చిరంతనానంద స్వామి

శ్రీ రామకృష్ణ మానసపుత్రుఁడగు శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి శ్రీ రామకృష్ణునివలెనే వింతలతో, వినోదములతో, హాసములతో, పరిహాసములతో మహోన్నతాధ్యాత్మిక విషయములను బోధించువాఁడు. ఫలగర్భమున బీజములును సాగరగర్భమున రత్నములును నిమిడియుండు రీతిని మహనీయుల హాస్యచమత్కారోక్తులు సైతము విశేషభావబంధురములై, అంతరార్థసముపేతములై యలరారుచుండును. స్వామి తన శిష్యులలో నొకని కిట్టి హాస్యచమత్కారోక్తులతోఁ గూడినవియు ఛందోబద్ధము గానివియు నగు పద్యములను వ్రాసి పంపుచుండువాఁడు. కాని యందలి భావము లొక్కొక్కప్పుడు నసాళ మంటుచుండెడివి. స్వామి చెన్నపురిలో నుండినపుడు తన లేఖకుఁడును ఉపచారకుఁడునై యుండిన ప్రభవానందస్వామి కీపద్యములను జెప్పి యాతనిచే వ్రాయించి పంపించువాఁడు. వానిలో నొకటి, ''శుచియైన హవ్యమును శునకమున కిడితి'' నను పాదము కలిగియుండెను. ఆ శిష్యున కీపద్యమును బంప ప్రభవానందస్వామి సంకోచించుచుండ, స్వామి దానిని బునఃపరిశీలించి యిట్లు పలికెను: ''ఉహుఁ, ఇందేమియు మార్పుచేయనక్కఱ లేదు. ఉన్నదున్నట్లుగా దీనిని బంపవయ్యా! మఱి యేయితరమార్గమునను ఆ స్తబ్ధునకు నాభావము తల కెక్కదు.'' సద్గురూత్తముల శిక్షణవిధానము నిరర్థకమగునా? స్వామి యాశయము లాశిష్యుని మనఃఫలకమున ముద్రితమై యొప్ప నచిరకాలముననే యాతనికి మహత్తరమగు నాత్మప్రబోధ మొదవెను.

బ్రహ్మానందస్వామిని శ్రీ రామకృష్ణునితోఁ బోల్చుచు, మహేంద్రనాథగుప్త మహాశయుఁడు ('మ.') విశ్వానందుఁడను స్వామి శిష్యునితో నొకప్పు డిట్లు పలికెను: ''మహారాజు వర్తనమును బరిశీలించుచో, శ్రీ గురుదేవులు (శ్రీ రామకృష్ణులు) ఎట్టివారో కొంత యవగాహన కాఁగలదు. సమాధిస్థితినుండి యాయన మనస్సు బాహ్యప్రజ్ఞ నొందినపు డాయన యందలి హాస్యరసము ప్రదీప్తమైయుండెడిది.'' స్వామి విషయమునను నిది యథార్థమై యొప్పెను. అంతరవలోకనప్రభావమునఁ దమ మానసోద్యానమునఁ జొచ్చి యానందపరిపూర్ణులై బాహ్యలోకమునకు మరలు మహనీయులు తమ సరససల్లాపములచే, హాస్యచమత్కారములచే నవ్వులనెడి పువ్వులను వెదచల్లుచు నెల్లరియుల్లములను బల్లవింపఁజేయుచుందురు కదా!

కన్నులు మూసికొని ధ్యానస్థితుఁడై యుండు శిష్యునిచెంతఁ గొన్ని ఫలములనో, మధురాహారములనో పెట్టించుచుండుట స్వామి కొక వేడుక. శిష్యుఁడు తన ధ్యానమును ముగించియు ముగింపకమునుపే తన యిష్టాహారములు ప్రత్యక్షమగును. అటువెనుక స్వామి యిట్లు ప్రశ్నించును: ''సరి, నాయనా! నీ తపఃఫలములు సిద్ధించినవా?''

తఱచుగా స్వామి శిష్యులను బ్రక్కలు పడ నవ్వించును. ఒకప్పుడు తాము నవ్వుచుండ,

స్వామి తన్ను మెల్లఁగా మోఁచేతితోఁ బొడిచి విశ్వానందుని సూచించుచు, "అదిగో, చూడు; అతఁ డెట్లు ఆఁడుపాపవలె ముసిముసినవ్వులు నవ్వుచున్నాఁడో?" అని పలుకుట తానింకను స్మరించుచుందునని ప్రభవానందస్వామి తెలిపి యున్నాఁడు. ఒక్కొక్కప్పుడు స్వామి సవిమర్శ ముగా నిట్లు వచించును: "అనుదినము నవ్వు చుండుట మంచిది. అయ్యది మనశ్శరీరములకు విశ్రాంతి నొసఁగూర్చును."

స్వామి హాస్యచమత్కారము లెట్లు దివ్య ప్రేమపూరితములు, సమున్నతభావప్రేరితము లునై యుండెడివో కాంచియున్నాముగదా! సోదరశిష్యులయెడ నాతని హాస్యచమత్కార ముల కొకటి రెండు నిదర్శనములను దెలుపుట యప్రస్తుతము కానేరదు.

ఒకనాఁడు అపరాహ్ణము స్వామి గంగానది కభిముఖముగానున్న వసారాయందలి బెంచిపైఁ గూర్చుండియుండెను. ఈ వసారాతోఁ గూడిన పురాతనభవన మొక్కటియే యపుడు బేలూరు మఠస్థుల కందఱకును నివాసస్థానమై యుండెడిది.

సత్ప్రకాశానందస్వామి యను శిష్యుఁ డపుడు స్వామిసన్నిధిని నిలుచుండియుండెను. తన సెలవుదినములను మఠమున సాధుసాంగత్యమునఁ గడపుచుండిన భక్తుఁడగు నొక యువకుఁ డింటికి వెడలఁబోవుచు స్వామియొద్ద సెలవుగైకొనవచ్చెను.

సార్థకనామధేయుఁడై మఠమును సందర్శింప వచ్చువారి కెల్లరకును మాతృస్థానీయుఁడై యుండిన ప్రేమానందస్వామియెడ నా యువ కుఁడు విశేషానురక్తుఁడై యుండెనని బ్రహ్మానందస్వామి గ్రహించి, హాస్యభావప్రేరితుఁడై తన సోదరునిపట్ల నొక 'తమాషా' జరుపుద మని సంకల్పించెను.

యువకుఁడు తనకు ప్రణామమాచరించు చుండ, స్వామి యాతనిఁ గాంచి, "ప్రేమానందస్వామివద్ద సెలవుతీసికొంటివా?" యని ప్రశ్నించెను. "లేదండి, ఆయనవద్ద సెలవు తీసికొనఁబోవుచున్నాను" అని యువకుఁడు బదులుచెప్పెను.

"మంచిది. నీ వాయనకుఁ బ్రణమిల్లునపుడు ప్రణామమంత్ర ముచ్చరింపవలయును. బహుశా నీ కీమంత్రము తెలియకపోవచ్చును; కాని నీకు నేను నేర్పెదను!"

అట్లు పలుకుచు, స్వామి ప్రాయికముగా నప్పటికప్పుడు వంగభాషలో సంస్కృతప్రాయ ముగా నుండురీతి నల్లిన యొక ద్విపద నాతనికిఁ జెప్పసాగెను. అందలి భావ మిది: "ఇంటికి మరల నా మన సొప్పకున్నది. మీ పాదార విందసన్నిధిని శాశ్వతముగాఁ బడియుండుటయే నా యభీష్టము." ఈ మంత్రము నుచ్చరించుచు నెట్లు వర్తింపవలయునో స్వామి యాతనికిఁ దెల్పెను. మొట్టమొదట ప్రేమానందస్వామి యెదుట బద్ధాంజలియై నిలుచుండి ద్విపదను బఠించుచు, "మీ పాదారవిందములకడ శాశ్వ తముగాఁ బడియుండుటయే నా యభీష్టము" అనునర్థమిచ్చు రెండవపాదముదగ్గఱకు వచ్చు సరికిఁ దన యంజలిని స్వామిపాదములవైపు త్రిప్పి మెల్లఁగా వంగుచుఁ దుదకు సాఁగిలఁబడ వలయునని చెప్పెను.

ఆ యువకుఁ డిఁక ప్రేమానందస్వామిని సంద ర్శించుటకై మరలినంతనే బ్రహ్మానందస్వామి, 'నీవు వెళ్లి ముచ్చట చూడు' మని సత్ప్రకాశా నందునిఁ బంపెను. యువకుఁడు ప్రాయికముగాఁ దనకుఁ దెల్పినరీతి నొనరించి ప్రణామమాచ రింప వంగుచు నేదియో గొణుఁగుచుండుట ప్రేమానందస్వామి గమనించి, "ఏమిది?

ఏమనుచున్నావు? పైకిఁ జెప్పు, నాయనా?" యని పలికెను. కాని యువకుఁడు మిన్నకుండెను. ఈ విచిత్రఘట్టమును జూచుచుండిన సత్ప్రకాశానందస్వామి నవ్వాఁపుకొనలేక పక్కున నవ్వెను. అది గని ప్రేమానందస్వామి యాతనివైపుఁ జూచి, "ఓహో! ఆతఁ డేమనుచున్నాఁడో నీకుఁ దప్పక తెలిసియుండును. అదేదో చెప్పవోయి!" యనెను. అంత నాతఁడు ప్రణామమంత్రగాథ నంతయు ముచ్చటింప నెల్లరును గడుపుబ్బ నవ్వసాగిరి.

స్వామి తన సోదరశిష్యుఁడగు నఖండానందస్వామియెడ నొనరించిన తమాషా—పైదానికంటె విచిత్రమైన దొకటి—కలదు. కొంతకాలముగా బేలూరుమఠమున స్వామితో నివసించుచుండిన యఖండానందస్వామి మూర్షిదాబాదుజిల్లాలోని సర్గాచియందలి తన యాశ్రమమునకు వెడలనిశ్చయించెను. మఱికొన్నాళ్లుండుమని స్వామి తన సోదరశిష్యుని వేఁడుకొనెనుగాని యాతఁడు తాను వెడలకతప్పదనెను.

సోదరశిష్యుని పట్టుదలను గాంచి, "సరితే" యని యాతనిని గొన్నిమైళ్లదూరమున నున్న స్టేషనుకడకుఁ గొనిపోవుటకై స్వామి యొకపల్లకీని కుదిర్చెను. తెల్లవాఱుచున్నదనఁగా రైలుబండి రావలసియుండినందున, అఖండానందస్వామి వేకువజాముననే బయలుదేఱవలసియుండెను.

పల్లకీబోయీలు అఖండానందస్వామి నెక్కించుకొని బయలుదేఱుటకుముందు బ్రహ్మానందస్వామి వారి చెవిలో నేమియో చెప్పెను. అపు డింకను జీకటిగా నుండెను. అఖండానందస్వామి తెరలమఱుఁగునఁ బదిలముగాఁ గూర్చుండియుండెను. బోయీలు మాటిమాటికిని బల్లకీ దింపి యాఁగుచుండిరి. "ఎందుకు ఆఁగుచున్నారు?" అని స్వామి యాతురతతో నడుగుచుండుటయు, వారిట్లు సమాధానింపసాగిరి: "కూంతసేపు బడలిక దీర్చుకుంటున్నామండి బాబయ్యా! చుట్ట కాల్చుకుంటున్నాం. ఇంకా ఓ! కావలిసింత ఏళుందండి. తమరు ఆదుర్దా పడక్కఱలేదండి మారాజా!"

కొన్ని గంటలసేపు ప్రయాసతోఁ గూడిన యీవిధమైన ప్రయాణము సాగించి,—తమ 'ఓంబాయి' నినాదములతోఁ దెల్లవాఱుపర్యంతము స్వామిని మఠావరణముచుట్టును ద్రిప్పి త్రిప్పి, బోయీలు చిట్టచివరిపర్యాయము మఠముముంగిట పల్ల దింపి, "దిగండి బాబయ్యా!" అనిరి! పల్లకీనుండి సరిగా దిగఁబోవుసరికి చిరకాలానంతరము తా నేదూరదేశమునుండియో వచ్చెనో యనురీతిని కుశలప్రశ్నలు వేయుచు బ్రహ్మానందస్వామి ప్రత్యక్షమయ్యెను! జరిగిన వృత్తాంతమంతయు గ్రహించి యఖండానందస్వామి ప్రక్కలుపడ నవ్వసాగెను. బ్రహ్మానందస్వామి యాతని నాలింగనమొనర్చుకొనెను. ఇరువురును బాలకులవలె నవ్వసాగిరి.

మహనీయులగు నాచార్యులు సదా గంభీరవదనులై యుందురనియు నవ్వులను హాస్యచమత్కారములను వారికడ నెన్నఁడును ఆసింపరాదనియు లోకులు గొందఱనుకొనుచుందురు కాని యట్లనుకొనుటయే హాస్యాస్పదము. గురువరేణ్యుల జీవితములు నవనవోన్మేషప్రతిభావంతములై, బాలకునివలె మహోల్లాసమయములై, మంచుబిందువుపోల్కి స్వచ్ఛములై, మహాకావ్యమువోలె నవరసభరితములై యలరారుచుండును. ఇట్టివారల బోధలే హృదయంగమమై యొప్పనవలీలగా శిష్యహృదయమున నాటుకొనుచుండును.

పవిత్రమాత శ్రీ శారదాదేవి

శ్రీమతి డాక్టర్ రామకృష్ణమ్మ, ఎం.బి., బి.ఎస్.

[చెన్నపురి శ్రీ రామకృష్ణ మఠమున 20-12-51 న జరిగిన శ్రీ శారదా దేవి 99-వ జన్మదినోత్సవ సందర్భమున శ్రీ రామకృష్ణమ్మగారు ఉపన్యసించిన యుపన్యాసమే యీ వ్యాసము. —సంపాదకులు]

(గతసంచిక తరువాయి)

ఈమె కలకత్తాలో, నిర్వికల్ప సమాధిని అనుభవించెను. అప్పుడు ఆమె "యోగీ! నేను పైకి ఎగిఱితిని. శ్రీ రామకృష్ణ సన్నిధి ప్రాప్తించెను. నాకు ఈ శరీరమును చూచి అసహ్యత కలిగెను. కొంతసేపు ఆలోచించితిని. మఱల నా శరీరములో ప్రవేశించితిని" అని పలికెను. మఱియొకరోజున శ్రీ రామకృష్ణులు, గంగాజలములో ప్రవేశించి మిళితమైనట్లు ఆ జలమును వివేకానందులు తీసి "శ్రీ రామకృష్ణులకు జై" అని నుడువుచు పలువురపై చల్లినటుల ఆమెకు తెలిసెను. ఆ గుంపులో తెల్లని శరీరముగల మానవులు కొందరు కలరు.

గురుమహారాజు చనిపోయిన తరువాత ఆమె ఆహారమును భుజింపక, చింతలో మునిగియుండెను. అప్పుడు అతడు ఒక ఆడపిల్లను చూపి 'ఇది నీ ప్రాపంచికమాయ. ఈ పిల్లను పోషింపు'మనెను. ఇప్పుడు పవిత్రమాతకు, ఈ రాధు అను మాయబంధమును కట్టెను. లేకున్న ఆమె ఈ లోకమును విడుచును. ఆమె శరీరమును త్యజించిన, పలువురకు దీక్ష లభించదు. ఈ రామకృష్ణ సన్న్యాసులుండరు. ఆమె మాయ బంధము మరణించిన ఆమె సోదరునిబిడ్డ రాధు. ఆమె పోషించి ఆదరించిన స్త్రీ. ఈ రాధు తల్లి ఉన్మాదిని. ఈ పవిత్రమాత, ఆమె సోదరుల వలన, వారి భార్యాపుత్రులవలన, వారి సంతానమువలన, ముఖ్యముగా ఈ రాధు ఆమె తల్లి వలన చెప్పరాని బాధల, చీవాటుల, దయాదాక్షిణ్యములేని మాటలవలన కష్టపడెను. వారలందఱకు ఆమెయే ఆధారము. వారి సేవకు ఆమెను దుర్వినియోగించిరి. తల్లి సాధారణ స్త్రీ, ప్రపంచ ప్రేమ, భ్రాతృప్రేమలో మునిగినదని ఎవ్వరికైనను సందేహముకలిగిన వెంటనే గురు మహారాజుగారు స్వప్నరూపమున "గంగానది అపవిత్రమవునా. ఆమెయే నేను; వేరుకాదు" అని వారికి సమాధానము చెప్పెడివారు. గిరీశ బాబు అను గురుమహారాజు గృహస్థ శిష్యుడు "తల్లి తమ్ములు ఎన్ని తపములు ఎన్ని జన్మములలో చేసిరో! ఈ జన్మములో ఆమె ప్రేమను సేవను అనుభవించుచున్నా"రనెను. ఆమెను

అర్థముచేసికొననివారలు, ఆమె లోకబంధము లచే కట్టుపడిన స్త్రీ అని అనవచ్చును. వారికి ప్రత్యుత్తరము లివి :

1. ఆమె దీక్షను స్వీకరించినవారు మహా త్యాగులు, సన్యాసులు, వారు ఆమె అనుగ్రహ మును కోరిరి. లోకమాయకులోనైన స్త్రీవలన వారికి ఈ ఉన్నత పదవి ఉన్నత భావములు లభింపవు.

2. లోకసంబంధమైన ప్రేమకలవారు వారి ప్రియులను ప్రేమింతురు. వారి ప్రేమను తిరుగ వాంఛింతురు. తల్లికి త్యాగరూపమైన ప్రేమ, దయచే, కరుణచే, మిళితమైన ప్రేమ, బంధువు లపై నుండెను. భక్తులను, శిష్యులను, బంధు వులను ప్రేమించునట్లు ప్రేమించెను.

3. ఒకరోజున ఆమె బంధువుల బిడ్డ చని పోయినట్లు వార్త వచ్చెను. ఆ బిడ్డను తల్లి ప్రేమించుచుండెను. క్షణమాత్రము చింతిం చెను. సాయంకాలము మామూలుగా పూజలు ఆరాధనలు జరిపించెను.

ఆమె మనస్సు ఈ మాయాబంధమువలన కళంకితము కాలేదు. మరణకాలమున ఆమె ఈ బంధమును త్రెంచెను.

హిందువులకు గురువు దైవసమానుడు. ప్రేమ ఇతరుల పాపములకు అష్ట శక్తి. శిష్యుని తత్త్వమును కనుగొను శక్తిగా ఉండవలెను. ఆత్మజ్ఞానము, జపతపములు వీనియందుఇతరులను తర్ఫీతు చేయించు శక్తి, తపోశక్తి ఉండవలెను. ఈ పవిత్రమాతవలె దీక్షాదానమునిచ్చు అర్హత ఎవ్వరికిని లేదు. రామకృష్ణపరమహంస మానస పుత్రుడు, బ్రహ్మానందస్వామి కొందఱకు మాత్రము దీక్షనిచ్చి ఇతరులను నిరాకరించు చుండెను. ఎవ్వరికైనను దీక్ష నిచ్చిన అతనికి జ్వరము వచ్చుచుండెను. నిరాకరింపబడినవారు ఆమె వెంబడి బడుచుండిరి. ఆ తల్లి రాత్రి అనక, పగలనక, కాలము అనక ఏ స్థలములో నైన, ముందు వెనుక లాలోచింపకుండ, అందరి పాపముల హరించి, అతిప్రేమచే అంద ఱకు దీక్ష నిచ్చుచుండెను. వారికొఱకై ప్రార్థ నలు ఆమె చేయుచుండెను. ఆమె వారికి కడుపు నిండుగా భోజనము తన చేతులార చేసిపెట్టు చుండెను. కొందఱిని కరుణించి వారి జీవితము లను మార్చెను. ఒక త్రాగుబోతు శిష్యుని, ఒక స్త్రీ దుష్టమనస్సును, ఒక సంసారి చెడు త్రోవ త్రొక్క సమకట్టిన నిశ్చయమును మార్చెను. తల్లి తనకు జబ్బుగానున్నప్పుడు శిష్యులకు దీక్ష ఇవ్వవదని శారదానందస్వామి చెప్ప "నేను పుట్టినది దీక్షాదానముచేయుటకే" అని జబ్బును లక్ష్యము చేయక ప్రేమను చూపించెను. ఆమె శిష్యులసంఖ్య, ఆమె ఔదా ర్యమువలన ఎక్కువయినది. మరియు వారు పనికి మాలినవారలు. ఆమె మాతృహృదయము దయామయమై, ప్రతిరోజు రెండుగంటల రాత్రికి, వారికి బదులు ఆమె "ఓ పరమాత్మ! నా శిష్యులు ఈ లోకమాయలో చిక్కి యున్నారు. వారిని నీవు ఆశీర్వదింపుము. వారికి ఈ జన్మమే చివరి జన్మముగా ప్రసాదిం పుము" అని ప్రార్థించుచుండెను. పూజాదిన ములలో పండ్లను, పూలను గురుమహారాజు నకు నివేదించుచు "నా శిష్యులు జ్ఞాపకశక్తిలేని బిడ్డలు కాన నేను వారికి బదులు ఈ వస్తువులు మీకు అందింపచేయుచున్నాను" అని చేతులు ముడిచి "ఈ జీవితమునను అటుపిమ్మటను వారిని అనుగ్రహింపుము" అని వేడుకొను చుండెను.

ఆమె జయరాంబాటిలో నున్నప్పుడు దీక్షకై శిష్యులు పోవుచుండిరి. ఆమె వారికొఱకై

ఫలాహారములుచేసి దాచియుంచి పెట్టును. వారికొఱకై ఇంటింటికి పోయి పాలు తెచ్చును. వారికి వండి ప్రక్కన కూర్చొని వడ్డించును. ఆమె వారికి దీక్ష నిచ్చి పంపునప్పుడు చూచి "నాయనా! నిన్ను నేనెప్పుడు కలిసికొనగలుగుదునో" అని ఏడ్చును. ఏ శిష్యుడైనను అన్నమునకు రాకున్న, అతడు వచ్చువఱకు వేచియుండి అతనికి పెట్టిన తరువాతనే ఆమె తినును. ఆమె శిష్యులు ఆమె ప్రేమభాగ్యము ననుభవించి, పవిత్ర మాతృత్వ మిట్టి ఉన్నతమైనదని ఊహించిరి. ఎవరు ముందు సన్యాసులగుదురో కూడ ఆమెకు తెలియును. ఒకశిష్యుడు దీక్ష బడసిన తరువాత ఆమెకు ఫలములను కొంత ధనమును ఇచ్చెను. ఆమె సన్యాసుల ధనమును స్వీకరించనని మూడుసారులు నిరాకరించెను. కొంతకాలమైన తరువాత అతడు సన్యాసి ఆయెను. ఈ పైన ఉదాహరణములవలననే, ఆమె గురుత్వమునకు తగిన ఔన్నత్యమును తెలిసికొనవచ్చును. ఒకప్పుడు ఒక సన్యాసికి ఎక్కువ జపములు చేయుటవలన మెదడు చెదరిపోయెను. బేలూరు మఠములోని సన్యాసులు ఎంత ప్రయత్నించినను సాధ్యము కాలేదు. వారు అతనిని తల్లి శరణమునకు పంపిరి. క్షణములో అతనిని సరియైన మార్గమునకు త్రిప్పెను.

కొందఱి శిష్యులకు, ఆమె కలలో కనబడి మంత్రోపదేశము చేసెను. గిరీశబాబు అను గురుమహారాజు గృహస్థ శిష్యుడు, ఒకసారి ఆమెను చూచిన వెంటనే తన 18-వ సంవత్సరమున, జ్వరములో నున్నప్పుడు స్వప్నమందు కనబడి ఓదార్చిన స్త్రీ స్వరూపము తల్లిదని తెలిసికొనెను.

ఆమె దీక్ష నివ్వడము నిమిషమాత్రము. బేలూరు మఠములో నుండు సన్యాసులు కొంతకాలము జపించి గురువుగారి అనుగ్రహమును వేడుకొని దీక్ష నివ్వవలెను. ఆమె గురువుగారి శక్తిస్వరూపము కాన ఆమెకు ఏ చిక్కు లేదు.

ఆమె బ్రహ్మచర్య సన్యాసావస్థల ఆజ్ఞలను సన్యాసులకు అనుగ్రహించుచుండెను. ఆమె గృహస్థులనుచూచిన "గృహస్థాశ్రమము మంచిది. నేను గృహస్థను. మన మనస్సే ప్రధానము. పెండ్లి మంచిది" అని కొందఱకు, "ప్రపంచములో అన్నీ రెండు, రెండు చెవులు, రెండు కండ్లు కాన వివాహితుడవు కమ్ము. జపము చేయుము" అని కొందఱకు జెప్పెను. ఇట్లు గృహస్థులకు వారి తత్త్వమునుబట్టి ధైర్యము నిచ్చును. త్యాగస్వరూపుల చూచిన "ప్రపంచము మిథ్య, లోకవాంఛలలో కట్టుబడకుము. సన్యాసివి కమ్ము" అని కొందఱకు జెప్పి సన్యాసమును ఇచ్చును.

ఈమె స్త్రీల సముదాయము చదువునకు పేరెక్కినది. ఆమె శిష్యురాలు గౌరిమా అవివాహితురాలు. ఆమె విద్యాలయము ఇప్పటికి కలకత్తాలో ఉన్నది. తెలివితేటలచే ప్రకాశించు స్త్రీలు, ఇతర స్త్రీల అభ్యుదయమునకు పాటుపడవలెనని ఆమె అభిప్రాయము. మరియొక శిష్యురాలు లక్ష్మీదీదిపూరులో చనిపోయెను. ఆమె కొందఱకు దీక్షాదానము చేసెను. గోలప్ మా ఒక విధవ. ఆమె తల్లికి సహచరిణి. యోగిన్ మా భర్తచే వదలబడిన స్త్రీ. ఈమె ఒక జ్ఞాని. ఈ స్త్రీలకు తల్లి అనుగ్రహమువలన గురుమహారాజు శిష్యుల జ్ఞానస్యాంతస్థు లభించెను. కొందఱు సమాధిని అనుభవించిరి. కాన విధవలు, భర్తృ నిరాకరణ బొందినవారు, గృహిణులకు సమానులు. విచారమక్కఱ లేదు. తల్లి ప్రేమను బడసిన శ్రీ శారదానందస్వామి ఆమె గౌరవార్థమై

శ్రీ నివేదిత పాఠశాల నియమించెను. మార్గరెట్ నోబుల్ లేక సోదరి నివేదిత తల్లిప్రేమను చవిజూచి తన దేశమైన ఇంగ్లాండును మఱచెను. తల్లికి తెల్లవారు నల్లవారు అను జాతి మత భేదములు లేవు. ఆమె ఒకప్పుడు తనకుటీరమును బాగుచేయుటకై దొంగల నియమించెను. ఒక తురకజాతి కూలీకి ఆమె చేతులార వండి వాని దగ్గఱ కూర్చొని వడ్డించెను. ఆమె బంధువులు ఆక్షేపింప "నా బిడ్డ నాకు ఎట్లు దూరమవును" అని స్పష్టముగా చెప్పెను.

1888 వ సంవత్సరములో ఆమె గయకు వెళ్లెను. అప్పుడు ఆ గయలో నుండిన బౌద్ధ సన్న్యాసుల అన్నసదుపాయముల చూచి అప్పటి నుండియు "ఓ తండ్రీ నా బిడ్డలు, అనగా సన్న్యాసులు, తలదాచుకొనుటకు స్థలము లేక, తినుటకు పిడికెడు అన్నము లేక కష్టపడుచున్నారు. వారికిటువంటి స్థలమును ప్రసాదించు"మని ఆమె ఏడ్చి ప్రార్థించెను. అటు పిమ్మట నే బేలూరు మఠము స్థాపితము. తరువాత ఆమె పూరీకి వెళ్లెను. 1909 డిసెంబరు మాసమున రామేశ్వర యాత్రకు బయలుదేఱి త్రోవలో ఒక క్రైస్తవుడు వేడుకొన, అతనిని హిందువులలో చేర్చి, దీక్షను గాయత్రి నిచ్చి జంజెము వేయించెను. రామేశ్వరము పోవు మార్గములో, మద్రాసులో దిగి పలువురకు దీక్షను దర్శనప్రాప్తిని ఇచ్చెను. ఆమె "మద్రాసు స్త్రీలు ఎంతో చదివినవారు" అని పలికెను. రామనాథపురము రాజు వివేకానందస్వామి భక్తుడు ఆమెను ఆదరించెను. ఆమె పుత్రుడు రామకృష్ణానందస్వామి అన్ని సదుపాయములు కలిగించెను. ఆమె పాదములవలన ఈ దక్షిణ హిందూస్థానము, ముఖ్యముగా మద్రాసు, రామేశ్వరము, బెంగుళూరు, రాజమహేంద్రవరము భాగ్యము పొందినవి.

ఆమె జీవితములో ఆమె మొదటి శిష్యుడు ఆమెను ప్రేమపూర్వకముగా సేవించిన పుత్రుడు యోగానందస్వామి, ప్రేమానందస్వామి చనిపోయిరి. వారికై ఆమె దుఃఖించెను. యోగానందులు తరువాత శారదానందస్వామి ఆమె సేవలో గడిపెను. 1920 వ సంవత్సరమున ఆమె కాలా అజారు జ్వరము వలన పీడితురాలయ్యెను. చనిపోవుటకు ముందు బంధువులను చూడ నిరాకరించెను. శారదానందస్వామి ఏ విధముగానైన ఆమె మనస్సును రాధు ప్రక్కకు తిప్ప ప్రయత్నించెను. ఒకరోజు "నా మనస్సు దిగదు" అని ఆమె స్పష్టముగా చెప్పెను. ఒకరోజు శారదానందులను పిలిచి తనప్రక్కన కూర్చుండబెట్టుకొని "శారదా! నేను పోవుచున్నా" ననెను. అటు పిమ్మట మూడురోజులకు ఆమె మహాసమాధిని బడసెను. బేలూరు మఠములో గంగానది తీరములో ఆమె భౌతికశరీరమును దహనము చేసిరి. ఆమె పేరట ఒక గుడి ఉన్నది.

ఈ సాధారణ, అసాధారణజీవి, కాలసమయమునుబట్టి శ్రీకృష్ణభగవానుడు బోధించిన అనుగ్రహము సుఖదుఃఖములు సమముచేయవలయును. స్వార్థఫలత్యాగరూపమైన నియమితకర్మ కార్యములు చేయవలయుననెడి గీతాతత్త్వమును ప్రచురింపచేసెను. అట్లే బుద్ధ చైతన్య అవతారములు; రామానుజ, శంకర, రామలింగస్వామి, తిరుజ్ఞాన సంబంధరు, వేమన మొదలగు భక్తులు కాలమును అనుసరించి ఆయా ప్రజలకు ముక్తిమార్గమును బోధించిరి.

ఆమె జీవితమువలన "ప్రేమసేవ" అను మార్గావలంబనమున ము నందగలమని తేలు

చున్నది. ఆమె నిష్కల్మష, మాతృప్రేమ; దేవీస్వరూపము మాతృస్వరూపమని తెలిసికొనవచ్చును. ఆమె బోధనలలో, వేదాంత సారము అనుభవరూపముగా వెల్లడించినది. వివేకానందస్వామి "అమ్మా గురువుకూడ మాయ" అనగా "నీ తర్కము చాలు, శుకుడు వ్యాసుడుకూడ దేవుని మాయ కనుగొనలేదు" ఆమె ముఖ్యముగా చూపిన మార్గము "ప్రేమ". దేవుడు మనవాడనుకొని, అన్నివిధములుగా ప్రేమించవలెను. మన పూర్వ ప్రారబ్ధము లెటులుండినను మనము సాధనలో ప్రమత్తులమై యుండకూడదు. నేను ఇంత తపము, ఇంత జపము చేసిఉన్నాను. ఇన్ని దానములు చేసితిని. నాకు ఇంత ఫలము లభించును అని అనుకొనకూడదని ఆమె చెప్పెడిది. అంతయు భగవంతుని ఇచ్ఛ. ఒక వేళ ఏదైన నిబంధన భగవంతుని అనుగ్రహమునకు ఉన్న అది ఒక్కటే; "పరిశుద్ధమైన ప్రేమభక్తి". ఇదియే ఆమె నిశ్చయము. ఆమె మతానుసారము ఈ ప్రేమభక్తి అందఱకు రాదు. ప్రపంచముపైన కోరికలుండిన వారి ప్రేమభక్తి ఉత్తమము కానేరదు. ఎంతవఱకు వాంఛ లుడుగునో, అంతవఱకు "నిరాశిత ప్రేమభక్తి" సమకూడునని శిష్యులకు బోధించును. ఆ కారణమువలన భగవంతుడు ముక్తి నొసంగును కాని, మనస్సులో భక్తి పురికొల్పడు. ఈశ్వరకోటులైన వారలకు మాత్రము ఈ ప్రేమను మనస్సులో రగుల్పచేయును.

ఆత్మసంబంధమైన సాధనలు మనస్సును పరిశుద్ధముచేసి, చీకటిని పారదోలి ప్రేమను ఉత్పత్తిచేయునని చెప్పెడిది. పూర్వకర్మబంధనముల విడదీసి, ఇంద్రియదమనముచేయుటకు "సాధన" మార్గము అని ప్రవచించెను. దేవుని నామము, పాప మేఘముల పాఱద్రోలు గాలి. వాసనపువ్వు చేతిలో పట్టుకొన్న, చేతికి సువాసన ఉండును. అటులనే దేవుని స్మరణ మనస్సునకు భక్తిని కల్పించును.

కాన ఆమె "మీరు ఎప్పటికిని సాధన విడువకూడదు. భగవంతుని అనుగ్రహమునకు ఎంతకాలము పట్టినప్పటికిని నిరాశపడకూడదు. సకాలమున పండిన మామిడిపండు అతిమధురము కాన మీరు సాధనలో పక్వపడువఱకు ఆత్మసంబంధమైన అనుభవములు అక్కఱలేదు. ఈ జన్మమున దివ్యదర్శనము దొఱకకున్నను, మరుజన్మములో ఈ సాధన పనికివచ్చును" అని శిష్యులకు సదా చెప్పను. ఆమె జపములు చేయుచు నిదర్శనముగా చూపుచుండెను.

అన్ని సాధనములలో జపము చాల ముఖ్యము. దీక్షామంత్రోపదేశములవలన శరీరము పరిశుద్ధమవును. మన వ్రేళ్లు దేవుని నామమును ఎన్నుటకే. ఒకడు చిన్నప్పటి నుండియు కష్టపడి ఆవుదూడను ఎత్తుకొన్న కొంతకాలమైన తరువాత అవలీలగా దానిని మోయగలడు. ఆ విధముగనే, జపమువలన మనకు తెలియకుండగనే మనము ఆత్మజ్ఞానమును బొందగలము. మన మనస్సు స్థిరపడును. పవిత్రమైన మనస్సునుండి వెలివడు జపము కష్టములేక బయటపడును.

ఈ విధముగ సాధన, జపము, ప్రేమభక్తి—వీని విషయమై చెప్పుచు, ప్రజాసేవ చేయుట మంచిదని చెప్పను. 24 గంటలు జపముచేయ వీలుపడదు. సోమరి మనస్సు పరుగెత్తును. అందువలన, ఈ రామకృష్ణ సముదాయపు, సేవామార్గమునకు ఆమె ముఖ్యమైన ఊతను గల్పించెను.

ఎవ్వరికైన మనోవేదన సంభవించిన ఓపికను బోధించును. భక్తుల దీనదశ భగవంతుని అనుకంపమునకు మార్గము. భక్తుడు చింతలను పాఱద్రోలి, కన్నీరు నింపి భగవంతుని వేడుకొనవలెను. తండ్రి తప్పక దారిని చూపును.

"ఈ రోజు శరీరముండును. రేపు శరీరముండబోదు". ఈవిధముగా ఆలోచించి కామమును మనస్సులో సన్యాసులు గృహస్థులు త్యజింపవలెనని "ఈ కామ త్యాగము" ఆత్మ సాధనమార్గమునకు అతిముఖ్యమని చెప్పెడిది. "ఎవ్వడు భగవంతునికొఱకై అన్నియు త్యజించునో అతడు అతనితో సమానుడు. ప్రారబ్ధకర్మ శాసనముల సంకెళ్లు తమంత తామే విఱుగును. భగవంతుని నామస్మరణమును చేసిన భక్తుని నొసట వ్రాసిన వ్రాత విధి తానే తుడుచును" అని చెప్పెడిది. ఆమె "భగవంతుని దర్శించినవానికి రెండు కొమ్ములు లేవు. సత్యము, అసత్యము—వీని తారతమ్యము నెఱిగి ఋజుమార్గమున ప్రవర్తించుటవలన జన్మవిమోచనము, సచ్చిదానంద అవస్థ దొఱకును" అని పలుకుచుండెను.

ఈ విధముగ, లోకమాత ఎన్నో ఉదాహరణల రూపమున, చిన్నకథలరూపముగ తన జీవితరూపమున అన్ని సాధనలకంటె "ప్రేమ భక్తి" ముఖ్యమని చాటెను.

మనమందఱము ఆమె బిడ్డలము. ఎవ్వరు ఆమెను మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించుచున్నారో వారి మనస్సులో ఆమె పాదములున్నవి. ఆమె చనిపోలేదు. ఆమె మాతృత్వము, ప్రేమ, ఎందఱి భక్తుల హృదయములను ఆనందవారిధిలో ముంచుచున్నవి! ఆమె పుత్రులకు మఠములు అన్ని సదుపాయములు ఆమె ప్రేమ వలననే ప్రవర్థిల్లుచున్నవి. ఆమె గురుమహారాజు గారి అనుకంపిత ప్రేమస్వరూపము. ఆమె ఆయన వేరు కారు. ఆయన వజ్రము; ఆమె తేజస్సు. ఆమెయే ఆదిశక్తి, సనాతని, మీనాక్షి, కామాక్షి, కాళి, పార్వతి, సీత, రాధ, రుక్మిణి, ఈ కలియుగ నారీమణుల ఉద్ధరింప బయలుదేరిన అవతార స్వరూపిణి శ్రీ శారదాదేవి.

శ్రీ వాసుదేవ మననము

యవర్ణకము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(గతసంచిక తరువాయి)

ఈ ద్వితీయవర్ణకమునందు అనుబంధ చతుష్టయము వర్ణింపబడుచున్నది. ''అధికారీచ విషయః సంబంధశ్చ ప్రయోజనం। శాస్త్రారంభ ఫలం ప్రాహుః అనుబంధ చతుష్టయం॥'' వేదాంతశాస్త్రము నభ్యసించుటయందు ఫలమైన 1. విషయము, 2. ప్రయోజనము, 3. సంబంధము, 4. అధికారి యనెడి అనుబంధ చతుష్టయము వివరింపబడుచున్నది.

ఈ వేదాంతశాస్త్రమునకు జీవేశ్వరైక్య రూపమైన బ్రహ్మమే విషయము. అప్రతిబద్ధ స్వస్వరూపావస్థానరూపమైన మోక్షమే ప్రయోజనము. వేదాంతశాస్త్రమునకు విషయప్రయోజనము లివియె. తెలియబడకుండునంతవఱకు బ్రహ్మమె ప్రతిపాద్యవిషయమగును. తెలియబడినయంతట మోక్షరూపమగుటచే బ్రహ్మమే ఫలమగును. ఇందుకు ప్రమాణము—''సయో హవై పరమం బ్రహ్మవేద బ్రహ్మైవ భవతి॥'' (ముం. ఉ. 3-2-9) ఎవడు స్వాభిన్నముగ సర్వోత్కృష్ట పరబ్రహ్మమును సాక్షాదపరోక్షముగ ననుభవించుచున్నాడో అట్టి బ్రహ్మవిదుడు బ్రహ్మమే యగుచున్నాడు. ''తరతి శోకమాత్మవిత్॥'' (ఛాం. 7-1-3) ఆత్మవేత్త సాంసారికదుఃఖము నతిక్రమించుచున్నాడు. ''తమేవ విద్వాన్ నబిభాయమృత్యోః॥'' (అధర్వవేదము. 10-8-44) పరబ్రహ్మజ్ఞానమును సాక్షాత్తుగ బడసిన తత్త్వజ్ఞుడే మృత్యువునుగుఱించి భయపడడు. ''అభయం ప్రతిష్ఠాం విందతే॥'' (తై. ఉ. 2-8) బ్రాహ్మీస్థితిని - బ్రహ్మనిష్ఠను బొందిన బ్రహ్మవిజ్ఞాని బ్రహ్మరూపమైన అభయమునందు ప్రతిష్ఠను బొందుచున్నాడు. అభయరూపమైన బ్రహ్మమే యగుచున్నాడని యర్థము. అని సర్వోపనిషత్సిద్ధాంతము. ప్రతిపాద్యమగు బ్రహ్మమునకును ప్రతిపాదకమగు వేదాంతశాస్త్రమునకును ప్రతిపాద్య ప్రతిపాదకభావము సంబంధము. మఱియు బోధ్యుడగు అనగా బోధింపబడదగువాడగు శిష్యునకును, బోధకమగు అనగా బోధించునది యగు వేదాంతశాస్త్రమునకును బోధ్యబోధకభావము సంబంధము. సాధనచతుష్టయసంపన్నుడే యీ శాస్త్రమున కధికారి. వేదాంతశాస్త్రము—బ్రహ్మవిద్యయొక్క సంబంధ ప్రయోజనము లివి యని తొలుతనే తెలిసిన యెడల తీవ్రముముక్షువులు బ్రహ్మవిద్యాశ్రవణగ్రహణధారణాభ్యాసార్థము పట్టుదలతో ప్రవర్తించెదరు. ''ప్రయోజనమనుద్దిశ్య నమందోపి ప్రవర్తతే॥'' ప్రయోజనమును ఉద్దేశింపక మందుడైనను ప్రవర్తింపడుగదా.

అధికారి యనగా.—"సత్యం వద। ధర్మం చర। స్వాధ్యాయాన్మాప్రమదః। సత్యాన్న ప్రమదితవ్యం। ధర్మాన్నప్రమదితవ్యం। కుశలాన్నప్రమదితవ్యం। భూత్యైనప్రమదితవ్యం। స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం నప్రమదితవ్యం॥౧॥ దేవపితృకార్యాభ్యాం నప్రమదిత్యం। మాతృదేవోభవ। పితృదేవోభవ। ఆచార్యదేవోభవ। అతిథిర్దేవోభవ। యాన్యనవద్యాని కర్మాణి తాని సేవితవ్యాని। నోఇతరాణి। యాన్యస్మాకంసుచరితాని। తాని త్వయోపాస్యాని। నోఇతరాణి॥" (తై. ఉ. 1-11) సత్యమును పలుకుము. ధర్మము నాచరింపుము. వేదాధ్యయనమునుండి ప్రమాదమును పొందకుము. అనగా అధీతవేదమును మఱువవలదని తాత్పర్యము. సత్యమును విడువవలదు. అసత్యము నవలంబింపవలదు. "నసత్యాత్పరమోధర్మః। నానృతాత్పాతకం పరం॥" "సత్యముకంటె పరమధర్మమును, అనృతముకంటె పరమపాతకమును లేవు" అని స్మృతివచనము. ధర్మమునుండి ప్రమాదమును పొందవలదు. ("ధర్మస్తు తద్విధిః"=ధర్మమనగా నవశ్య మాచరింపవలసిన శాస్త్రనిరూపిత నియమరూప వర్ణాశ్రమోచితాచారము. దానినుండి ప్రమాదమును పొందుట యనగా ఆచరింపక పరిత్యజించుట.) అట్టి స్వధర్మకర్మమును తప్పక నాచరింపుము. కుశలకర్మమునుండి ప్రమాదమును పొందవలదు అనగా దేహారోగ్యనిమిత్తమైన ఔషధసేవ నేమఱవలదు. శ్రేయోర్థమైన కర్మమునుండి ప్రమాదమును పొందవలదు. స్వాధ్యాయ ప్రవచనములను (అధ్యయనాధ్యాపనములను) నియమముగ నిర్వర్తింపుము. దేవపితృకార్యములను (యజ్ఞయాగాది దేవతాకర్మములను శ్రాద్ధాది పితృకర్మములను) శ్రద్ధాభక్తులతో జేయుము. తల్లిని దైవభావముతో పూజింపుము. తండ్రిని దైవభావముతో పూజింపుము. ఆచార్యుడనగా విద్యాప్రదాత. అతడు మాతాపితృసమానుడు. అతనిని దైవతమునిగా భావించి సేవింపుము. అతిథిని దైవముగా భావించి పూజింపుము. అనిందితములు, శిష్టాచారలక్షణములు నైన కర్మములనే నీవు ఆచరింపుము. నిందితములుకానట్టి కర్మములే నీవు సేవింపదగినవి. నింద్యములైన కర్మములను నీవాచరింపదగదు. ఆచార్యులచేత ననుష్ఠితములైన సదాచారములే శిష్యులచేత నాచరింపదగినవి. ఆచార్యులు ఒకవేళ ప్రమాదవశమున నింద్యములగు కర్మముల నాచరించినను, ఆచార్యులు ఆచరించిన నింద్యకర్మములను నీవు మాత్ర మాచరింపకుము. "ఏష ఆదేశః = ఇది యీశ్వరాజ్ఞ." "విహితస్యా ననుష్ఠానాన్నిషిద్ధస్య చ సేవనాత్। అనిగ్రహాచ్చేంద్రియాణాం నరః పతనమృచ్ఛతి॥" (పరాశరమాధవీయము.) విధివిధానోక్త కర్మముల నుల్లంఘించుట, శాస్త్రనిషేధకర్మముల నవశ్యమభినివేశముతో నాచరించుచుండుట, ఇంద్రియముల నిగ్రహింపలేకుండుట అనగా ధర్మవిరుద్ధమని తలంపక ఇచ్ఛవచ్చిన ట్లింద్రియములను ప్రవర్తింపనిచ్చుట యను నీ మూడింటివలన పురుషుడు పతితుడగును అను నిత్యాది శాస్త్రాదేశముల శిరసావహించి, ఈ జన్మము నందుగాని, జన్మాంతరమునందుగాని సద్గురూపసదనముచేసి బ్రహ్మచర్యాది విధ్యుక్తనియమానుసారముగా వేదవేదాంగముల నధ్యయనముజేసి, సకలవేదార్థములయొక్క సామాన్యజ్ఞానము నధిగమించి, కామ వర్జన పురస్సరముగ నిత్యనైమిత్తిక ప్రాయశ్చిత్తోపాసనకర్మముల నప్రమత్తుడై యభినివేశముతో

నిర్వర్తించుటచేత నిఖిల కల్మషములు నిర్గతము లగుటవలన నితాంత నిర్మలస్వాంతుడై యంతట పరమేశ్వరానుగ్రహముచేత లబ్ధమైన సాధన చతుష్టయ సంపన్నుడే, "బ్రాహ్మణో బృహస్పతి సవేనయజేత। రాజా రాజ సూయేన యజేత॥" 'బృహస్పతి సవనము' అను క్రతువునందు బ్రాహ్మణుడే అధికారి. 'రాజసూయ యాగము' అను క్రతువునందు క్షత్రియుడే అధికారియగునట్లు, బ్రహ్మవిద్యావిచారణయందును, స్వాత్మాపరోక్షజ్ఞానప్రాప్తియందును అర్హతగల యధికారి యగుచున్నాడు. ఈజన్మమునందుగాని, జన్మాంతరమునందుగాని సద్గురూపదిష్టముగ వేదాంతశ్రవణాదికమును శ్రద్ధతో నభ్యసించిన పురుషునకు, కృషిగర్భాదులు ఏ ప్రకారముగా యోగ్యకాలముచేత పరిపక్వములగుచున్నవో, ఆ ప్రకారమే ఆత్మవిచారణయు యోగ్యకాలముచేత మెల్లగా పరిపక్వమగుచున్నది. అనగా యనేకజన్మముల యంతమున అప్రతిబద్ధమైన స్వాత్మజ్ఞాన మపరోక్షముగ సాక్షాత్కరించుచున్నది. ఈ యర్థమునందు శ్రుతి. "గర్భేను సన్నన్వేషామ వేదమహం దేవానాం జనిమాని విశ్వా॥" (ఐ. ఉ. 2-5) వామదేవుడను మహర్షి పూర్వానేక జన్మాభ్యస్త వేదాంత శ్రవణాద్యభ్యాసబలముచేత, మాతృగర్భమునందు శయనించియున్న సమయముననే బ్రహ్మసాక్షాత్కారరూపమయిన స్వాత్మాపరోక్ష జ్ఞానము గలిగినవాడాయెను. అని శ్రుతిభారతి. అందువలన "యాన్యతోఽన్యాని జన్మాని తేషు నూనంకృతం భవేత్। సత్కృత్యం పురుషేణేహానాఽన్యథాబ్రహ్మణిస్థితిః॥" ఈ వర్తమాన జన్మమునకు బూర్వము పొందబడిన అనేక జన్మాంతరములందు బురుషునిచే సత్కర్మము తప్పక నిర్వర్తితమై యుండవలయును. నిశ్చయము. లేనియెడల నీ జన్మమునందు బ్రహ్మనిష్ఠ - బ్రాహ్మీస్థితి - సిద్ధింపదు" అని సర్వ వేదాంత సిద్ధాంతము.

కామ్యకర్మములనగా.—స్వర్గాద్యభీష్ట ఫలములను సంపాదింప సాధనములగుచు ఫలకాంక్షతో నాచరింపబడు వైదికములగు ఇష్టాపూర్త కర్మములు కామ్యకర్మములు. ఇష్టకర్మములన జ్యోతిష్టోమాతిరాత్రపౌండరీకసోమయాగాది శ్రౌతకర్మములు. పూర్తకర్మములన వాపీకూపతటాకారామ దేవాలయాది స్థాపనమనెడి స్మార్తకర్మములు. "జ్యోతిష్టోమేనస్వర్గకామోయజేత" స్వర్గాభిలాషిజ్యోతిష్టోమసవనమును జేయవలయునని శాస్త్రము. "కామ్యకర్మాణి కుర్వాణైః కామ్యకర్మానురూపతః। జనిత్వైవోపభోక్తవ్యం భూయః కామ్యఫలం నరైః॥" (స. వే. సి. సా. సం.) కామ్యకర్మానుష్ఠాన తత్పరులు తత్తదనురూపమైన జన్మములను పునః పునః పొందుచునే యుండి యా కామ్యకర్మాచరణమునం దపేక్షించిన కామ్యఫలమునే మఱల ననుభవించి తీఱవలెను. "ఉపాసతే పురుషం యేహ్యకామాస్తే శుక్రమేత దతివర్తంతి ధీరాః। కామాన్ యః కామయతే మన్యమానః సకామాభిర్జాయతే తత్ర తత్ర॥" ఎవరు నిష్కాములై పరమపురుషుని ఉపాసన జేయుచున్నారో అట్టి ధీరులే బ్రహ్మనిష్ఠను బొందుచున్నారు. సంసారమును తరించుచున్నారు. ఇక నెవరు విషయభోగముల నభిలషించుచు కామ్యకర్మానుష్ఠాన తత్పరులగుచున్నారో వారు ఆయా కోరికలచేత నాయాచోట్ల జననమొందెదరని ప్రసిద్ధముగ శ్రుతివచనము. "అంధతమః ప్రవిశన్తియేఽవిద్యాముపాసతే॥" (ఈశా. 9) ఆత్మజ్ఞానమునకు అవరోధమైనవియు, రాగద్వేషాదులను

అహంకార మమకారములను అభివృద్ధిజేయు నవియు నందుమూలమున జనన మరణ లక్షణ సంసారహేతువైన అవిద్యాస్వరూపమైనవియు నగు కామ్యకర్మములను ప్రధానముగ నెవ రనుష్ఠించుచుందురో, విషయసుఖాభిలాషులగు నట్టి అజ్ఞులు, శాస్త్రమువలనగాని సద్గురువు వలనగాని మఱలింప గష్టసాధ్యమైన యీ సంసారమునం దెడ తెగని గమనాగమనములను గలిగియుండెదరు. "అన్యోఽసావన్యోఽహమ స్మీతి। నస వేదయథాపశు రేవస దేవానాంపశుః॥" (బృ. ఉ. 1-4-10) ద్వైతమును మనస్సు నందు గ్రహించి బ్రహ్మాత్మ భేదబుద్ధితో జ్ఞేయ ధ్యేయములను ఆత్మ (తన) కంటె నన్యములుగ దలంచుచు, కామ్యకర్మములే కైవల్యప్రదము లనియు నింతకంటె మోక్షసాధనము లేదనియు నిశ్చయించి కామ్యకర్మములను ముఖ్యముగ నాచరించుచు స్వాత్మవిచారణ మెంతమాత్ర మెఱుంగని అజ్ఞుడు జ్ఞానవిహీనమైన పశువు మనుష్యున కుపకరించు విధమున దేవతలకు పశువురీతి నుపకరించును కనుక దేవతలకు పశువే యగుచున్నాడు. "ఇష్టాపూర్తం మన్య మానావరిష్ఠం నాన్యచ్ఛ్రేయో వేదయంతే ప్రమూఢాః। నాకస్య పృష్ఠేతే సుకృతే ఽను భూత్వేమం లోకం హీనతరం వావిశన్తి॥" (ముం. ఉ. 1-2-10) భార్యాపుత్ర పశు ధన క్షేత్రాదులయం దత్యంత వ్యామోహముచేత ప్రమత్తులగు మూఢులు, ఇష్టాపూర్త కర్మముల నాచరించుటయె మిక్కిలి ప్రధానమైన పరమ పురుషార్థ సాధనముగా భావించుచుందురు. కాని యింతకంటె భిన్నమైనది ఆత్మజ్ఞాన మను నది పరమపురుషార్థప్రాప్తికి ప్రత్యక్షసాధన మున్నదనియైనను వారెఱుంగజాలరు. అటువంటి జ్ఞానులు, సుకృతభోగాయతనమైన స్వర్గోపరి స్థానమునందు పుణ్యకర్మఫలము ననుభవించి మైన యంతట మనుష్యలోకమునుగాని, ఇంత కంటె హీనతరమైన తిర్యఙ్నారకాదిలక్ష్య మైన లోకమునుగాని శేషకర్మానుగుణముగ నవశముగా పొందుచున్నారు. కనుక "తత్కర్మ యన్నబంధాయ సావిద్యాయా విముక్తయే। ఆయాసా యాపరం కర్మ విద్యాఽన్యాశిల్ప నైపుణీ॥" (విష్ణుపురాణం.) ఏ కర్మము బంధకరముకానిదై యున్నదో ఆ కర్మమును; ఏవిద్య కర్మజన్మసంసారబంధవిముక్తిప్రదమైనదై యున్నదో ఆ విద్యయు, 'కర్మము'ను 'విద్యయు' నగును. అన్యములైన కర్మములును – విద్యలు (చతుష్షష్ట్యాది విద్యలు) ను, ఆయాసమున కును – శిల్పనైపుణ్యమునకును కారణభూతము లగును గాని సహజానంద సాధకములు గా నేరవు.

నిషిద్ధకర్మములనగా.—నరకాద్యనిష్ట ఫల ములను సంభవింపజేయు బ్రహ్మహత్యాది పంచమహాపాతకాదులు. "బ్రహ్మహత్యా సురాపానం స్తేయం గుర్వంగనాగమః। మహాంతి పాతకాన్యాహు సంసర్గశ్చాపితైస్సహ॥" (మను. 11-54) బ్రహ్మహత్య–సురాపానము– స్వర్ణస్తేయము – గురుతల్పగమనము – అను నీ చతుర్విధ మహాపాతకములను చేసినవారితోడి సంసర్గమునను నీ యైదుకర్మములు పంచమహా పాతకములు. "స్తేనో హిరణ్యస్య సురాం పిబంశ్చ గురోస్తల్పమావసన్ బ్రహ్మహాచ ఏతే పతంతి చత్వారః పంచమశ్చాచరం స్తైరితి॥" (ఛాం. ఉ. 5-10-9) స్వర్ణస్తేయి–సురాపాయి– గురుతల్పగమనుడు – బ్రాహ్మణహంత – ఈ నలు వుర సహవాసి యను నీ యేవురును పంచమహా పాతకులు అని శ్రుతి. ఇటువంటి పంచమహా పాతకాది నిషిద్ధకర్మాచరణమువలన "క్రిమి

కీటాది రూపేణ జనిత్వా తు నిషిద్ధకృత్ ।
నిషిద్ధఫలభోగీస్యా దధోఽధో నరకం వ్రజేత్॥''
(స. వే. సి. సా. సం.) నిషిద్ధకర్మాచరణ తత్పరుడు క్రిమికీటాది జన్మములను పొంది నిషిద్ధకర్మఫలభోక్తయగును. అతినీచమైన నరకము నధిగమించును.

''అవిద్యాయాం బహుధా వర్తమానావయం కృతార్థా ఇత్యభిమన్యంతి బాలాః। యత్కర్మిణో నప్రవేదయంతి రాగాత్తే నాతురాః క్షీణలోకాశ్చ్యవంతే॥'' (ముం. ఉ. 1-2-9) మాయామయమైన జగమున మునిగి మనోరథముల నిరోధింపజాలక, అవిద్యయందు బహుప్రకారముల బ్రవర్తించుచు, కామ్యనిషిద్ధకర్మముల నాశ్రయించి యొక్కొక్క కోరిక యీడేరగనే మేము కృతార్థులమైతిమని భావించుచుండు అజ్ఞానలోకము కామ్యనిషిద్ధకర్మాచరణమువలన గలిగెడి ఫలమునందలి యనురాగమువలన తత్త్వజ్ఞానమును తెలిసికొనజాలకున్నారు. ఆ హేతువుచేత నిజకర్మానుగుణముగ నూర్ధ్వాధోలోకముల నెడతెగక పరిభ్రమించుచునే యుందురు కాని ముక్తులు గానేరరు అని సమస్తశాస్త్రసిద్ధాంతము.

నిత్యకర్మములనగా.—సద్గురుశాస్త్రోక్త మార్గము ననుసరించి ఫలాభిసంధిరహితముగా నిత్యము నిర్వర్తింపక పరిత్యజించుటవలన ప్రత్యవాయమును గలుగజేయునవియగు స్నానసంధ్యావందనాది కర్మములు. ''స్నానం సంధ్యా జపో హోమః స్వాధ్యాయో దేవతార్చనమ్। ఆతిథ్యం వైశ్వదేవం చ షట్కర్మాణి దినే దినే॥'' (పరాశరస్మృతి.) స్నానము-సంధ్యావందనము - జపము - హోమము (నిత్యోపాసనము) - స్వాధ్యాయము - దేవతార్చనము - ఆతిథ్యము - వైశ్వదేవము నను నివి ప్రతి దినము విడువక నడుపవలసిన నిత్యకర్మములు. వేదవిధాయకములైన ఈ నిత్యకర్మముల అనాచరణమువలన గలుగు హాని ప్రత్యవాయ మనబడును. ''అకృత్వా వైదికం నిత్యం ప్రత్యవాయీ భవేన్నరః॥ = వేదవిహిత నిత్యకర్మములను ప్రత్యహము నాచరింపక పరిత్యజించిన యెడల మనుష్యుడు ప్రత్యవాయి యగుచున్నాడ''ని శ్రుతి. నిత్యకర్మములలో ప్రథమాచరణీయము స్నానము. స్నానము పంచప్రకారములుగ శాస్త్రమునందు చెప్పబడినది. అదెట్లనగా.—''స్నానాని పంచపుణ్యాని కీర్తితాని మనీషిభిః। ఆగ్నేయం వారుణం బ్రాహ్మం వాయవ్యం దివ్యమేవ చ॥ ఆగ్నేయం భస్మనా స్నాన మవగాహం తు వారుణం। ఆపోహిష్ఠేతి చ బ్రాహ్మం వాయవ్యం గోరజస్స్పృష్టమ్। యత్తుసాతపవర్షేణ స్నానం తద్దివ్యముచ్యతే॥'' ''ఇతిపరాశరమునయః॥'' 1. ఆగ్నేయము, 2. వారుణము, 3. బ్రాహ్మము, 4. వాయవ్యము, 5. దివ్యము నని స్నాన మయిదు విధములు. ఇందు 1. ఆగ్నేయస్నాన మన శిరసాది పాదముల పర్యంతము శరీరమంతట భస్మమును సముద్ధూళించుకొనుట (విభూతిధారణము) ఆగ్నేయస్నాన మనబడును. 2. వారుణస్నానమన ఆపాదమస్తకము నీటిలో మునిగి చేయు స్నానము వారుణస్నాన మనబడును. 3. బ్రాహ్మస్నానమన నిర్మలమైన జలమును బ్రహ్మముఖాఖ్యమంత్రముచే నభిమంత్రించి యా పవిత్రోదకమును స్పృశించి 'ఆపోహిష్ఠే'త్యాది మంత్రములతో శిరమున జల్లుకొనుట బ్రాహ్మస్నాన మనబడును. ('బ్రహ్మముఖ' మంత్ర మనగా—''ఓంకార పూర్వికాస్తిస్రో మహావ్యాహృతయోఽవ్యయాః। త్రిపదాచైవ సావిత్రీ (గాయత్రీ) విజ్ఞేయం బ్రహ్మణో

ముఖమ్॥'' ఇతిమనుః 2-81) 4. వాయవ్య స్నానమన గోవుయొక్క పాదములను స్పృశించి ఆ గోష్పాదరజమును శిరమున ధరించుట వాయవ్యస్నాన మనబడును. ''గవాంరజ ఖురోద్ధూతం శిరసాయస్తు ధారయేత్। సర్వ తీర్థ జలేస్నాతః సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥'' (పద్మపురాణము, సృష్టిఖండము. 4 అ.) గోఖురస్థరజమును శిరమున ధరించిన పురుషుడు పరమపవిత్రమైన సమస్త పుణ్యతీర్థములయందును స్నానముచేసినవాడే యగును, సమస్త పాపవిముక్తియు సమకూడును అని పురాణ వచనము. 5. దివ్యస్నానమున ఎండ కాయుచుండగా గురియుచున్న వర్షమునందు జేయబడునట్టి స్నానము దివ్యస్నాన మనబడును. ''స్నాన పూర్వాః క్రియా శ్శుద్ధాః సర్వాస్సిద్ధి ప్రయాంతి చ। తస్మాత్స్నానం పురాకుర్యా ద్దేహ్వేకం దేహశక్తితః॥'' స్నానపూర్వకముగ ననుష్ఠింపబడినవైన పక్షముననే సర్వవైదిక కర్మములును పవిత్రవంతములగుచు సాఫల్యములగును. అందువలన శరీరారోగ్యము ననుసరించియె వీనియం దేదియైన నొకస్నానము నాచరించిన తరువాతనే స్వధర్మకర్మానుష్ఠానమున కుపక్రమింపవలయును. ''అస్నాత్వా నాచరే త్కర్మ జప హోమాది కించన। లాలా స్వేద సమాకీర్ణ శ్శయనాదుత్థితః పుమాన్। అత్యంత మలినః కాయో నవచ్ఛిద్ర సమన్వితః। స్రవత్యేవ దివారాత్రం ప్రాతస్స్నానం విశోధనం। ప్రాతస్స్నానం ప్రశంసంతి దృష్టా దృష్ట ఫలం హితత్। సర్వమర్హతి శుద్ధాత్మా ప్రాతస్స్నాయీ జపాదికం। స్నాత్వాఽధికారీభవతి దైవే పిత్రే చ కర్మణి॥'' ''ఇతిదక్షః॥'' సంధ్యావందన జప హోమాది స్వధర్మకర్మము నెన్నడును అస్నాతుడై యెంతమాత్రము నాచరింపదగదు. ప్రాతఃకాలమున పడకనుండి లేచిన పురుషుడు చొంగ చెమటతో సంకీర్ణశరీరుడై యుండును. శరీర మత్యంత మలినమైనది. తొమ్మిది ద్వారములు గలది. రాత్రిందివములు దుర్గంధమును స్రవించుచునే యుండును. అట్టి శరీరమును పరిశుద్ధిచేయుటయె ప్రాతస్స్నానము. ఆ ప్రాతస్స్నానము దృష్టాదృష్ట ఫలమనియె ప్రశంసించెదరు. ప్రాతస్స్నాయి పరిశుద్ధాత్ముడగును గాన జపాదికము సర్వము అనుష్ఠాన యోగ్యమగుచున్నది. ప్రాతస్స్నాతుడయ్యె సకలదైవ పైతృకాది కర్మములయందును అధికారి యగుచున్నాడు. ''అస్నాతస్తు పుమా న్నార్హో జపాగ్ని హవనాదిషు। ప్రాతస్స్నానం తదర్థంతు నిత్యస్నానం ప్రకీర్తితం॥'' ''ఇతి శంఖః॥'' అస్నాతుడగు పురుషుడు జపాగ్ని హవనాదుల నాచరించుట కర్హుడుకాడు. కావున అపేక్షిత శుచిత్వ సంపాదనార్థమును, సంధ్యావందనాది సకలవైదిక కర్మానుష్ఠానమునం దర్హతకొఱకును శుద్ధిసంపాదకమైన ప్రాతస్స్నానము ముఖ్యముగ నిత్యమాచరణీయము. ఇట్లు సంధ్యావందనాది సకలశ్రౌత స్మార్త కర్మానుష్ఠానమునకు బూర్వమే స్నానమవశ్యముగ నాచరింపవలయునని సర్వశ్రుతి స్మృతులును విధించుచున్నవి కనుక నిత్యకర్మములయందు స్నానము మొదట విధింపబడి నిత్యకర్మమగుచున్నది. అట్లగుట సమస్త విధ్యుక్త కర్మానుష్ఠానమునకు నాదియందే స్నానమును ముఖ్యముగ నాచరించి యనంతరము సంధ్యావందనాదికము నిర్వర్తింపవలయును.

స్నానానంతరము ముఖ్యముగ సంధ్యావందనమును ముం దాచరింపవలయును. ''సంధ్యాహీనోఽశుచిర్నిత్య మనర్హ స్సర్వకర్మసు।

యదస్య త్క్రుతే కర్మ న తస్యఫలభాగ్భవేత్॥" "ఇతిదక్షః॥" సంధ్యావందనము నెఱుంగనివాడును, ఎఱిగియుండియు నాచరింపనివాడును నిత్య మశుచియె యగుచు సర్వశ్రౌత స్మార్తకర్మములయందును అనర్హుండగును. సంధ్యావందనము వినాగా వైదికములగు నే యితర కర్మముల నాచరించినను ఆ కర్మఫల భోక్త కాజాలడు. "సంధ్యాతిక్రమణం యస్య సప్తరాత్ర మవిచ్యుతం। ఉన్మత్తదోషయుక్తోవా పునస్సంస్కారమర్హతి॥" "ఇతిశౌనకః॥" సప్తరాత్రము లవిచ్ఛిన్నముగ సంధ్యావందనాతిక్రమణమును ఏ ద్విజుడు చేయునో అట్టి ద్విజుడున్మాదదోషయుక్తుడైనను వానికి మఱల నుపనయనసంస్కారము జేయవలసినదే. "సంధ్యామిష్టిం చ హోమం చ యావజ్జీవం సమాచరేత్। నత్యజేత్ సూతకే వాపి త్యజన్ గచ్ఛత్యధోగతిమ్॥" "ఇతిమాధవీయే॥" సంధ్యావందనము - ఇష్టి - హోమమును యావజ్జీవము నాచరించుచునే యుండవలయును. సూతక దివసములయందుగూడ నుజ్జగించక (విడువక) సమాచరించవలసినదే. ఎన్నడును మానగూడదు. నిత్యము నాచరింపక పరిత్యజించిన యెడల నధోగతుల నధిగమించును. "సంధ్యాత్రయం తు కర్తవ్యం ద్విజేనాత్మవిదా సదేతి అత్రిః॥" ఆత్మవిదుడైన ద్విజునిచేతంగూడ సంధ్యాత్రయము నిత్యము కర్తవ్యమే. "అహరహ స్సంధ్యా ముపాసీత॥" యావజ్జీవితము ప్రతిదినమున త్రికాలములయందును ప్రమాదమును పొందక సంధ్యావందన మవశ్యకర్తవ్యమని వేదానుశాసనము. ఇట్లు సంధ్యావందనాతిక్రమణంబున ప్రత్యవాయ బాహుళ్యశ్రవణము వలన సంధ్యావందనము నిత్యకర్మమగుట సిద్ధము.

"బ్రాహ్మణేన నిష్కారణో ధర్మః షడంగో వేదో అధ్యేతవ్యో జ్ఞేయశ్చ॥" (కృ. య. వే.) సాంగవేదాధ్యయనము తదర్థగ్రహణమును ద్విజునిచేత నవశ్యముగ నిర్వర్తింపబడవలసిన నిష్కారణధర్మమని కృష్ణయజుర్వేద మైత్రాయణీ శాఖయందు విధింపబడినది. "వేదాక్షరాణి యావంతి పఠితాని ద్విజోత్తమైః। తావంతి హరినామాని కీర్తితాని నసంశయః।" (ఋ. వే. భా.) "ద్విజోత్తములచేత నెన్ని వేదాక్షరము లధీతములగుచుండునో అన్ని యావృత్తులు శ్రీహరినామము కీర్తింపబడినది యగుచుండును. సంశయములేదు" అని శ్రీవిద్యారణ్య ఋగ్వేద భాష్యవచనము. '(శ్రీ)హరి' యన "సహేతుకం సంసారం హరతీతిహరిః" = కారణమైన యజ్ఞానముతో సహ కార్యమైన సంసారమును హరించు జ్ఞానాత్మక పరమాత్మ. "సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ" (తై. ఉ. 2-1) బ్రహ్మము సత్యస్వరూపము జ్ఞానస్వరూపము అనంతస్వరూపము నని శ్రుతి. "అధీత మపియో వేదం విముంచతి నరాధమః। భ్రూణహాసతు విజ్ఞేయోవియోని మధిగచ్ఛతి॥" (శిక్ష) వేదము నధ్యయనము జేసియు, స్వాధ్యాయ ప్రవచనములను నియమముగా నిత్యము నిర్వర్తింపక అధీతవేదమును పరిత్యజించిన ద్విజాధముడు భ్రూణహత్యాపాతకుడని తెలియవలయును. వాడు భావిభవమున పక్షియై ప్రభవించును.

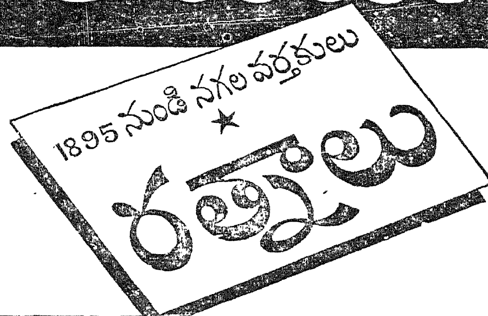
(సశేషము)

శ్రీ రామకృష్ణ జన్మదినోత్సవము తిథిపూజ బుధవారము 27-2-1952

మఠమున బహిరంగోత్సవము ఆదివారము 2-3-1952

సురజ్‌మల్స్

313, ఎస్ప్లనేడ్, మద్రాసు.

8—(S—8)

లాల్‌జి గోధు & కంపెనీవారి

మార్కు గమనించి
కొనుడు
మోసపోకుడు

లాల్‌జి గోధు అండ్ కో
సౌకార్‌పేట, మదరాసు

(L G 8-8)

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)

540 పుటలు సర్వాంగ సుందరమగు చతుర్థ ముద్రణము వెల రూ. 3-4-0

శ్రీ మద్భగవద్గీత

480 పుటలు శ్రీధరీయ టీకాసార ప్రతిపద టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సహితము రూ. 3-0-0

శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర

432 పుటలు పండిత పామర రంజకమైన శైలి. అందమగు 6-వ కూర్పు రూ. 3-0-0

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

256 పుటలు ఇంటింటను ఉండతగిన దివ్యగ్రంథము. ముద్దులొలుకు రెండవ కూర్పు వెల రూ. 1-12-0

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

186 పుటలు (ఆదర్శప్రాయుడగు గృహస్థుని జీవితము) వెల రూ. 1-4-0

శారదా ప్రసంగములు	...	2	8	0
ప్రబోధరత్నాకరము	...	2	4	0
రాజయోగము	...	2	4	0
కర్మయోగము		1	8	0
భక్తియోగము	...	1	4	0
వివేకానందలేఖావళి (మొదటి భాగము)		1	8	0
వివేకానందలేఖావళి (రెండవ భాగము)		1	8	0
అనుష్ఠాన వేదాంతము	...	1	4	0
వివేక సూర్యోదయము	...	1	0	0
శ్రీ పరమహంస నీతికథా రత్నములు		0	12	0
భక్తిమార్గము	...	0	8	0
షికాగో నగరోపన్యాసములు	...	0	8	0

గురూపదేశములు				...	0	8	0
నాసంస్కరణ యుద్ధవిధానము				...	0	6	0
నా గురుదేవుడు				...	0	6	0
శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము					0	4	0
నవీన భారతదేశము				...	0	4	0
ముక్తిమార్గము				...	0	3	0
సర్వం విష్ణుమయం జగత్ (తెలుగు)					0	3	0
శ్రీ రామనామ సంకీర్తనము				...	0	1	0
యతిగీతము (పద్యకావ్యము)				...	0	1	0
నా మతము	0	0	6	డజను	0	5	0
సింహ గర్జన	0	0	6	డజను	0	5	0

ఇవియేకాక

సంస్కృత, ఆంగ్ల, ద్రావిడ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములును

వేదాంతకేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాస పత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి

మున్నగువారి ఛాయాచిత్రములును మాయొద్ద దొరకును

ఇట్లు వ్రాయుడు:

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

సంపాదకులు: శ్రీ ఋతిజానందస్వామి; శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు
శ్రీ కే. ఎస్. ఎన్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 20-2-52.